

PEFC-kriteerien tarkistamistyö

2019–2021

Metsäsertifioinnin kriteerit

PEFC FI 1002:20XX

PEFC-standardityöryhmän 19.1.2021 kokouksessa hyväksymä standardiluonnos, joka on muutettu vastaamaan PEFC ST 1003:2018 -standardin rakennetta.

PEFC™

Sisällysluettelo

Esipuhe.....	3
Johdanto.....	3
1. Soveltamisala.....	15
2. Velvoittavat viittaukset.....	15
3. Termit ja määritelmät.....	15
4. Standardin soveltaminen.....	15
5. Johtaminen	16
6. Suunnittelu	17
7. Tukitoiminnot.....	23
8. Toiminta.....	25
9. Suoritustason arviointi	42
10. Parantaminen	44
Liite 1. Vaatimusten soveltaminen joulupuu- ja leikkohavuviljelmiin	45
Liite 2. Suomen metsätalouden keskeistä lainsäädäntöä	46

Esipuhe

PEFC Suomi toimittaa osana luonnosstandardin vahvistusprosessia sisällön tähän kohtaan.

Johdanto

Johdanto Suomen metsiin ja metsätalouteen

Metsät ovat Suomelle edelleen tärkeitä - nykyisin monipuolisemmin kuin ehkä koskaan aiemmin. Tuoreen tutkimuksen mukaan metsänomistajille metsien taloudellinen arvo on edelleen selkeästi metsän tärkein arvo. Kansalaismielipiteissä metsien monimuotoisuus, virkistyskäyttö ja ilmastomerkit ovat kasvavassa roolissa. Monipuolistuva metsäteollisuus on Suomessa edelleen vahva kansantaloudellinen ja alueellinen vaikuttaja, joka on riippuvainen kotimaisen puun saatavuudesta. Uudistuvan tuotannon kautta suomalainen metsäteollisuus tarjoaa osaltaan ratkaisuja fossiilitalouden korvaamiseen biotaloudella.

Vuonna 2018 metsäteollisuuden tuotannon bruttoarvo oli 23,4 miljardia euroa ja se edusti 19 prosenttia koko tehdasteollisuuden tuotannon arvosta. Ala tuo yli 20 prosenttia Suomen vientituloista ja työllistää erityisesti maakunnissa. Kokoonsa nähden Suomi on metsistä riippuvaisin ja metsäsektorin toimintaan tukeutuvien valtioiden joukossa maailmassa. Suomeen on kertynyt ainutkertaista metsätalouden ja -teollisuuden osaamista.

Metsävarat ja metsien kasvu

Suomen maapinta-alasta 3/4 eli noin 23 miljoonaa hehtaaria on metsien peitossa. Lisäksi sellaisia metsätalouden maa-alueita, joissa puustoa on vähän, kuten avosoita ja kalliomaita, on yli 3 miljoonaa hehtaaria. Suomi kuuluu suurimmaksi osaksi boreaaliseen eli pohjoiseen havumetsävyöhykkeeseen. Luonnonvaraisena Suomessa kasvaa neljä havupuulajia sekä vajaat 30 lehtipuulajia ja puuvartista pensasta. Pääosa Suomen metsistä on havupuuvaltaisia metsiä, joissa lehtipuut kasvavat usein sekapuina. Taloudellisesti merkittävimmät puulajit ovat mänty (*Pinus sylvestris*), kuusi (*Picea abies*) ja koivu (*Betula pendula* ja *B. pubescens*).

Metsää hoidetaan, jotta se tuottaisi omistajalleen ja yhteiskunnalle taloudellista hyötyä ja jäisi arvokkaana jälkipolvien hyödynnettäväksi. Metsiä hoidetaan metsikkökuviointain. Metsässä kuviolla tarkoitetaan toimenpidetarpeiltaan, kasvupaikaltaan ja puustoltaan yhtenäistä metsän osaa. Metsänhoitotoimenpiteet ja hakkuut ovat yleensä varsin pienialaisia. Esimerkiksi eteläsuomalaisilla yksityismailla keskimääräinen uudistushakkuuala oli 1,2 hehtaaria vuonna 2014 ja pohjoissuomalaisilla 1,8 hehtaaria. Kiertoaika on pohjoisissa olosuhteissamme pitkä: 60–120 vuotta puulajista ja kasvupaikasta riippuen. Uudistushakkuun jälkeen metsät uudistetaan joko luontaisesti siemenpuuston avulla tai viljellen kasvupaikalle parhaiten soveltuvilla kotimaisilla puulajeilla. Taimikon hoidolla ja harvennushakkuilla luodaan kasvutilaa hyvälaatuisille ja taloudellisesti arvokkaille puille. Metsänhoitoon kuuluu myös luonnon monimuotoisuuden varjeleminen ja hakkuiden jälkeisten ravinnepäästöjen torjuminen vesienpuhdistuslaitosten avulla. Hakkuualalle jätetyt säästöpuut ja -ryhmät varmistavat, että talousmetsiin syntyy monelle lajille tärkeää lahoppuuta ja elinympäristöjä. Jatkuvaan kasvatukseen tähtäävät pienaukko- ja poimintahakkuut ovat lisääntyneet erityisesti Pohjois-Suomessa ja turvemaiden metsissä. Jatkuvan kasvatuksen hakkuiden osuus on kuitenkin edelleen vain noin 3 prosenttia kaikista vuonna 2020 ilmoitetuista hakkuista.

Metsien tilan kehitystä seurataan säännöllisesti Luonnonvarakeskuksen toteuttamalla Valtakunnan metsien inventoinnilla (VMI). VMI:n tuottamat metsävaratiedot perustuvat monipuolisiin maastomittauksiin. Viimeisimmän inventointitiedon mukaan Suomen metsien kokonaispuuston määrä on noin 2 500 miljoonaa kuutiometriä, ja metsien puuston vuotuinen kasvu 108 miljoonaa kuutiometriä. Puuston tilavuus on sadassa vuodessa kaksinkertaistunut, koska kasvu on lisääntynyt selvästi enemmän kuin hakkuut.

Kasvun ja puuston määrän lisäksi Suomessa tilastoidaan tarkasti metsistämme korjatun puun määrää. Toteutuneet runkokuu korjuukertymät ovat olleet 2010-luvulla noin 60–78 miljoonaa kuutiometriä vuodessa. Puuston vuotuinen kasvu Suomessa ylittää hakkuut ja luontaisen poistuman noin 20 miljoonalla kuutiometrillä.

Metsien pitkään jatkuneen käytön vuoksi täysin koskemattomia luonnonmetsiä ei Suomessa ole suurina alueina. Luonnontilaisia metsiä on lähinnä vain suojelualueilla Lapissa ja Itä-Suomessa. Suomen metsätaloudessa metsät uudistetaan kotimaisilla puulajeilla, ja metsänhoidossa suositaan sekametsien kehittymistä. Suomessa ei ole yhden puulajin intensiivisesti hoidettuja puuviljelmiä.

Erityispiirteenä suomalaisessa metsätaloudessa on ojitettujen soiden eli turvemaametsien suuri osuus. On arvioitu, että noin 20 % nykyisestä puuvarannosta on turvemailla. Suomessa on tähän mennessä ojitettu noin 5,7 miljoonaa hehtaaria suota metsätalouden tarpeisiin. Tämä vastaa 55 % alkuperäisestä suoalasta. Viimeisimmän valtakunnan metsien inventoinnin mukaan ojittamattomia soita on jäljellä 4 miljoonaa hehtaaria.

Metsien monimuotoisuus

Metsäluonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi tarvitaan sekä suojelualueita että nykyistä vaikuttavampaa talousmetsien luonnonhoitotoimenpiteitä. Koska talousmetsät kattavat Etelä-Suomessa noin 95 % metsäalasta, ratkaistaan metsien monimuotoisuuden ja uhanalaisen lajiston kohtalo suurelta osin sillä, millaisia toimenpiteitä talousmetsissä toteutetaan. Standardin päivitystyön yhteydessä on tunnistettu tutkimuksiin perustuen selkeä tarve lisätä talousmetsissä monimuotoisuutta tukevia toimenpiteitä. Koska toimenpiteet todennäköisesti aiheuttavat maanomistajille lisääntyneitä kustannuksia, on standardin muutokset syytä toteuttaa jaksoittain ja arvioida toimenpiteiden vaikutuksia standardin voimassaolon aikana.

Aikaisemman metsätalouskäytön aiheuttama puuston yksipuolisuus ja vanhojen metsien väheneminen aiheuttaa haasteen monimuotoisuuden säilyttämiselle. Metsät ovat ensisijainen elinympäristö noin kolmasosalle maamme uhanalaisista lajeista. Suomen lajien viidennen uhanalaisuusarvioinnin (2019) mukaan metsälajeista uhanalaisia on 9 %. Tärkeimmät syyt metsälajien uhanalaistumiseen ovat metsien uudistamis- ja hoitotoimet, metsien puulajisuhteiden muutokset, vanhojen ja kookkaiden puiden väheneminen, lahoppuun väheneminen ja kuloalueiden väheneminen. Erityisesti vanhat kangasmetsät ja lehdot ovat arvokkaita uhanalaisten metsälajien elinympäristöjä.

Monimuotoisuutta tukevat metsien rakennepiirteet

Metsäluonnon monimuotoisuuden kannalta merkittäviä elinympäristön rakennepiirteitä ovat mm. lahot maa- ja pystypuut, vanhat lehti- ja havupuut, palon vaurioittamat puut, puuston erirakenteisuus ja sekapuustoisuus.

Korkea metsäpeitteisyys maisematasolla turvaa monien metsälajien runsauden ja kytkeytyvyyden. Varpukasveista mustikkaa voi luonnehtia boreaalisten metsien avainlajiksi. Suoja maanpinnan läheisyydessä on tärkeä metsän rakennepiirre. Tiheiköt ja muu alikasvoksen sekä puuston

kerroksellisuuden säästäminen raivauksissa ja hakkuissa ovat menetelmiä, joilla voidaan turvata riittävän suojan säilyminen maanpinnan läheisyydessä.

Säilyttämällä monimuotoisuuden kannalta merkittäviä rakennepiirteitä talousmetsien käytössä, voidaan osaltaan turvata metsien monimuotoisuutta. Ekologinen tutkimus on osoittanut, että tietyt rakennepiirteet metsissä ovat metsien monimuotoisuuden säilymisen kannalta tärkeitä. Erityisesti kuollut lahoava puu on tärkeää sadoille metsälajeille, ja sitä pyritään säilyttämään ja lisäämään. Myös lehtipuiden, erityisesti raidan ja haavan osuutta pyritään lisäämään monimuotoisuuden turvaamiseksi.

Tiheä metsätieverkosto ja hyvä valvonta ovat käytännössä lopettaneet metsäpalot Suomessa. Lukuisille metsälajeille tärkeän palaneen puuaineksen lisääminen metsiin on tärkeää. Tämän vuoksi metsiä poltetaan hallitusti, jotta metsäpaloista riippuvaisen lajiston uhanalaistuminen saataisiin pysäytettyä.

Suojelualueet

Suojeltuja metsiä (metsä- ja kitumaa) on Suomessa kaikkiaan 2,9 miljoonaa hehtaaria, eli 12,6 prosenttia metsäalasta. Suojellusta metsäalasta 2,3 miljoonaa hehtaaria sijaitsee Pohjois-Suomessa ja pinta-ala kattaa noin 20 % ko. alueen metsien pinta-alasta. Luonnon monimuotoisuuden kannalta suurin tarve suojelualueverkoston ja talousmetsien luonnonhoidon edelleen kehittämiseksi on siis eteläisessä Suomessa.

Suojellut metsät koostuvat lakisääteisten suojelualueiden metsistä sekä talousmetsien monimuotoisuuden suojelukohteista. Lakisääteisten suojelualueiden metsiä on 2,4 miljoonaa hehtaaria. Talousmetsien monimuotoisuuden suojelukohteita on 0,5 miljoonaa hehtaaria.

Natura 2000 -verkosto turvaa Euroopan yhteisön luontodirektiivissä määriteltyjen luontotyyppien ja lajien elinympäristöjä. Suomessa Natura 2000 -verkosto kattaa viisi miljoonaa hehtaaria. Tästä maa-alueita on kolme neljäsosaa eli 3,6 miljoonaa hehtaaria. Kaikkiaan alueita on 1866. Näistä alueista luontodirektiivin mukaisia erityisten suojelutoimien alueita (SAC-alueita) on Suomessa 1721 ja lintudirektiivin mukaisia alueita (SPA-alueita) on 470. SAC- ja SPA-alueet ovat osittain päällekkäisiä.

Vapaaehtoinen suojelu

Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelma 2014–2025 eli METSO-ohjelma yhdistää metsien suojelun ja talouskäytön. Sen tavoitteena on pysäyttää metsäisten luontotyyppien ja metsälajien taantuminen ja vakiinnuttaa luonnon monimuotoisuuden suotuisa kehitys. Ohjelmaa toteutetaan vapaaehtoisilla, ekologisesti ja taloudellisesti tehokkailla keinoilla. Valtioneuvosto hyväksyi ohjelman kesäkuussa 2014. Ohjelma on jatkumassa vuoden 2025 jälkeen.

METSO-ohjelmassa suojelu perustuu maanomistajien vapaaehtoisuuteen ja sitä toteutetaan pysyvin ja määräaikaisin keinoin. Vapaaehtoisella suojelulla turvataan puuston rakennepiirteiltä edustavia ja lajistoltaan monimuotoisia metsäluonnon elinympäristöjä.

Helmi-elinympäristöohjelma on uusi laaja ympäristöministeriön käynnistämä ohjelma, joka vahvistaa Suomen luonnon monimuotoisuutta ja turvaa luonnon tarjoamia elintärkeitä ekosysteemipalveluja. Samalla hillitään ilmastomuutosta ja edistetään siihen sopeutumista. Helmi-ohjelmassa tartutaan Suomen luonnon köyhtymisen suurimpaan suoraan syyhyn: arvokkaiden elinympäristöjen vähenemiseen ja laadun heikkenemiseen. Ohjelmassa

- Suojellaan ja ennallistetaan soita
- Kunnostetaan lintuvesiä- ja kosteikoita ranta-alueineen

- Hoidetaan perinnebiotooppeja
- Hoidetaan metsäisiä elinympäristöjä, kuten lehtoja ja paahdealueita
- Hoidetaan ja kunnostetaan ranta- ja vesiluontoa, kuten hiekkarantoja.

Metsäalan toimijoilla on suuri merkitys suojeluvaihtoehtojen esiin tuomisessa maanomistajalle ja monimuotoisuudelle arvokkaiden kohteiden tunnistamisessa ja valinnassa.

Pinta- ja pohjavedet

Suomessa on runsaasti vesistöjä ja merkittävät pohjavesivarannot. Vesistöjen virkistyskäytöllä on Suomessa suuri merkitys. Koko EU:n alueella voimassa olevan vesipolitiikan puitedirektiivin sitovana tavoitteena on saattaa kaikki pinta- ja pohjavedet hyvään tilaan viimeistään vuoteen 2027 mennessä ja estää niiden tilan heikkeneminen. Tavoite koskee kaikkia vesilain mukaisia vesistöjä ja kaikkia pohjavesialueita. Tavoitteiden saavuttamiseksi laaditaan kuuden vuoden välein Valtioneuvostossa hyväksyttävät vesienhoitosuunnitelmat ja toimenpideohjelmat, joissa on esitetty myös metsätalousssektorilla tarvittavat toimenpiteet ja ohjaukset valtakunnallisesti ja alueellisesti.

Tutkimuksissa on todettu nykyiset suojavyöhykkeet erityisesti puroluokan vesistöillä riittämättömiksi vesien tilan turvaamisen kannalta. Vesistöjen suojavyöhykkeillä, niiden käsittelyllä sekä rantapuuston varjostuksen säilyttämisellä on suuri merkitys vesien hyvän tilan säilyttämiselle. Erityistä huomiota tulee kiinnittää vesistöihin, joissa on luontaisesti lisääntyvä lohikalakanta. Metsätalouden toimenpiteiden toteuttamista ja vaikutusta vesien tilaan on tarpeen tarkastella myös jatkossa.

Erityistarve on myös ojitusten ja maanmuokkausten nykyistä tarkemmalle suunnittelulle siten, että vaikutukset vesistöihin jäävät mahdollisimman vähäisiksi. Mitä vähemmän maata muokataan, sitä vähemmän vesistöön kohdistuvia vaikutuksia syntyy.

Pohjavesien turvaamisessa tärkeintä on ennaltaehkäistä pohjavesien laadun heikkeneminen ja pohjavesien pinnan aleneminen. Metsätaloustoimissa merkittävimpiä pohjavesiin vaikuttavia toimenpiteitä ovat lannoitukset, kasvinsuojeluaineiden käyttö sekä kaikki ojitukset ja muu maanmuokkaus. Osalla pohjavesialueista on myös tärkeä merkitys arvokkaille luonnontilaisille tai luonnontilaisen kaltaisille muun lainsäädännön suojelulle luontokohteille.

Metsät ja ilmasto

Metsien vuotuinen kasvu on pitkään ylittänyt vuotuiset puunkorjuumäärän, joten Suomessa metsäkasvillisuuden ja metsien maaperän hiilivarastot ovat jatkuvasti kasvaneet eli metsät ovat toimineet hiilinieluna. Suomen metsien nettohiilinielun eli ilmakehästä metsiin sitoutuvan hiilidioksidin määrä on vaihdellut vuodesta 1990 lähtien 17,5–47 miljoonan tonnin välillä hiilidioksidiekvivalentteina (milj.t CO₂ ekv). Jos metsien nettohiilinielua verrataan Suomen kokonaispäästöihin, voidaan sanoa, että nielu on vastannut vuositasolla keskimäärin reilua kolmannesta Suomen kokonaispäästöistä.

Suomi on kansainvälisesti osana Kioton pöytäkirjan toista velvoitekautta sitoutunut vuoteen 2020 asti ylläpitämään hiilinielua, jonka suuruus on 19 milj.t CO₂ ekv vuodessa. Osana Euroopan Unionin yhteistä tavoitetta Suomen metsien hiilinielun vertailutasoluksi vuosille 2021–2025 on vahvistettu ilman puutuotteita noin -23,5 miljoonaa tonnia hiilidioksidiekvivalenttia (CO₂-ekv) vuodessa ja puutuotteiden kanssa noin -29,4 miljoonaa tonnia. Metsien hiilinielun vertailutasoluku on laskennallinen arvio metsien hiilinieluista vuosille 2021–2025

Suomessa metsien hakkuut ovat keskeinen hiilinielun vuosittaiseen vaihteluun vaikuttava tekijä. Puuston ohella metsien hiilinieluun sisällytetään myös ihmisen toiminnan aiheuttama maaperän hiilivaraston muutos. Suomen ilmastotavoitteiden saavuttamisessa ratkaisevan tärkeitä ovat metsien hiilinielut, joita voidaan lisätä hyvällä metsänhoidolla ja lisäämällä metsäalaa. Maankäyttösektorilla päästövähennyksiä saadaan aikaan ehkäisemällä metsäkatoa ja rajoittamalla etenkin turvepohjaisten metsien raivausta.

Metsäkadon pysäyttäminen on ensisijainen maankäyttösektorin keino ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi. Hiilinieluja ja -varastoja voidaan turvata pyrkimällä pidempään metsien kiertoaikaan sekä kasvun lisäämiseen esim. lannoituksella. Lannoitus on tehokas keino erityisesti maaperältään runsastyypisissä suometsissä, joilla on paras potentiaali puuston kasvun lisäämiseen.

Suomen metsistä neljännes on suometsiä. Suometsien maaperä on turvetta, joka hajoaa hitaasti ja tuottaa kasvihuonekaasuja – hapellisissa olosuhteissa hiilidioksidia ja hapettomissa olosuhteissa metaania. Näiden turvemailla kasvavien metsien maaperän päästöt vastaavat suuruudeltaan noin neljännessä Suomen metsien puuston hiilinielusta. Metsänhoitotoimin ja veden korkeutta säätelemällä voidaan vähentää turpeen hajoamista ja suometsien päästöjä. Pitämällä suometsät puustoisina voidaan huolehtia sopivasta kuivatuksesta ja välttää päästöjä lisäävää ojien kaivamista.

Ilmastonmuutoksen myötä kasvukauden pidentyminen ja lämpeneminen lisäävät puuston kasvua. Toisaalta ilmaston lämpeneminen lisää metsien tuhoriskiä, erityisesti sellaisia taudin- ja tuhonaiheuttajia, joiden leviämistä aiemmin on ehkäissyt Suomen kylmä ilmasto. Ilmastonmuutos voi lisätä myös kuivuuden sekä tuulituhojen riskiä sekä näistä aiheutuvia seurannaistuhonja. Metsätuhojen hallinta edesauttaa sekä sopeutumiseen että hillintään liittyviä tavoitteita. Ilmastonmuutokseen varautuminen korostaa hyvän metsänhoidon merkitystä. Yksi keino on kiinnittää entistä suurempi huomio puuston elinvoimaisuuteen ja metsien monilajisuuteen. Veden määrän vaihtelut ja erityisesti talviaikaan lisääntyvän sadannan aiheuttamat riskit on tärkeä huomioida erityisesti vesiensuojelun kannalta.

Metsät pääosin yksityisomistuksessa

Metsien omistus ja hallintaoikeudet on määritelty laissa ja kattaa kaikki maa-alueet. Maanmittauslaitos ylläpitää kiinteistötietojärjestelmää, ja sen yksi perusrekistereistä on lainhuuto- ja kiinnitysrekisteri, jossa kiinteistöjen omistajatietoja ylläpidetään. Lainhuuto- ja kiinnitysrekisteri on julkinen ja myös kiinteistön omistajatiedot ovat julkista tietoa.

Yksityiset metsänomistajat, tavalliset perheet, omistavat metsämaasta 60 ja puuston kasvusta 70 prosenttia. Yksityiset metsänomistajat myyvät teollisuudelle 80 prosenttia sen tarvitsemasta kotimaisesta puusta.

Metsähallituksen hallinnoimat valtion metsät kattavat metsämaasta neljäsosan, mutta valtion osuus hakkuista on vain kymmenesosa. Metsäyhtiöt omistavat metsämaasta vajaan kymmenen prosenttia, ja niiden osuus hakkuista on likimain saman verran. Kunnat, seurakunnat, säätiöt ja yhteismetsät omistavat loput noin viisi prosenttia Suomen metsämaasta.

Yksityishenkilöiden omistamista metsistä valtaosa sijaitsee rehevillä mailla Etelä-Suomessa. Valtion metsät ovat pääosin pohjoisen karuilla mailla. Tämä selittää yksityismetsien omistusosuutta suuremman kasvun ja hakkuut.

Vähintään kaksi hehtaaria metsämaata omistavia perhemetsätiloja on noin 350 000. Omistajia näillä tiloilla on kaksinkertainen määrä, yli 600 000, sillä osan tiloista omistavat puoliset yhdessä ja osa on yhteisomistuksessa joko kuolinpesissä tai yhtymissä.

Perhemetsätilat ovat keskimäärin 30 hehtaarin suuruisia.

Taulukko 1. Metsien ja puuvarojen omistus Suomessa

	Yksityiset	Muut	Valtio	Yhtiöt	Yhteensä
Metsätalousmaa (1000 ha)	13 617	1 493	9 191	1 945	26 246
Puusto (miljoonaa m ³)	1 588	152	520	214	2475
Vuotuinen kasvu, (miljoonaa m ³)	81,64*		26,18**		107,82
Vuotuinen puunkorjuu, (1000 m ³)	53 125*		10 565**		63 690

*Yksityiset ja muut yhteensä

**Valtio ja yhtiöt yhteensä

Lainsäädäntö ja metsäpoliittinen ohjaus

Metsätalouden pitkäjänteiseen puuntuotannolliseen kestävyys on Suomessa panostettu voimakkaasti 1940-luvun lopulta lähtien. 1990-luvulla metsäpolitiikan tavoitteita laajennettiin myös ympäristölliseen kestävyys. Valtiovallan toimenpiteet, lainsäädäntö, valtakunnalliset ja alueelliset metsäohjelmat sekä yksityismetsänomistajien oma toiminta ja yhteistyö ovat tukeneet kestävä metsätalouden harjoittamista.

Metsälaki on ollut voimassa Suomessa vuodesta 1886 alkaen ja se on viimeksi uudistettu vuonna 2014. Laki tarjoaa nykyisellään metsänomistajille aiempaa laajemmat vapaudet metsien käsittelyyn. Lisäksi monet muut lait kuten luonnonsuojelulaki ja vesilaki ohjaavat metsien kestävä hoitoa ja käyttöä. Metsätalouteen vaikuttavaa lainsäädäntöä on kuvattu tarkemmin liitteessä 2. Metsien käyttöä, hoitoa ja suojelua ohjaa myös EU:n yhteinen lainsäädäntö, jota joko sovelletaan suoraan tai pannaan toimeen kotimaisella lainsäädännöllä.

Kansallinen metsästrategia 2035 toteuttaa metsiin liittyviä Agenda 2030 -tavoitteita ja siinä huomioidaan aiempaa selkeämmin muun muassa ilmastokestävyys ja metsäluonnon monimuotoisuuden turvaaminen. Strategiassa kuvataan metsäalan kehittämisen painopisteet ja toimenpiteet, joita julkisen vallan toimin ja metsäsektorin organisaatioiden yhteistyönä viedään eteenpäin osana metsäalan yhteistä kehittämistä. Strategiaan lisätyt kokonaan uudet hankkeet koskevat ilmastokestävää metsätaloutta, kansainvälistä metsäpolitiikkaa ja EU-vaikuttamista sekä puusta valmistettavia tuotteita. Läpileikkaavina hankkeina strategiassa korostuvat digitalisaatio ja vuorovaikutuksen lisääminen. Metsänhoitomenetelmien monipuolistaminen, monimuotoisuuden turvaaminen, vesiensuojelu ja monipuolistuva elinkeinotoiminta ovat lisäksi nyt mukana entistä useammassa strategian hankkeessa.

Kansalliseen metsästrategiaan liittyy läheisesti biotalousstrategia. Suomen kansallisen biotalousstrategian tavoitteena on luoda uutta talouskasvua ja uusia työpaikkoja biotalouden

liiketoiminnan kasvulla sekä korkean arvonlisän tuotteilla ja palveluilla, turvaten samalla luonnon ekosysteemien toimintaedellytykset.

Pienvesien suojelu- ja kunnostusstrategian päämääränä on mm. parantaa pienvesiin liittyvän lainsäädännön soveltamista ja edistää toimenpiteitä, joilla pienvesien toimenpiteitä toteutetaan niiden tilan parantamiseksi.

ELY-keskukset edistävät luonnon monimuotoisuuden turvaamista, sekä valvovat mm. suojelualueiden ja lajiston huomioimista ympäristöä muuttavissa hankkeissa ja toimenpiteissä. ELY-keskukset käsittelevät esimerkiksi metsäkeskuksen metsälain 7 a §:n ja 14 b §:n nojalla lähettämät ilmoitukset sekä osallistuvat alueellisten metsäohjelmien laadintaan. Vesilain osalta ELY-keskukset käsittelevät metsäojitusilmoitukset ja hoitavat muita vesilakiin liittyviä tehtäviä, kuten valvontaa vesilain suojelemien luontotyyppejen osalta.

Suomi on sitoutunut EU:n biodiversiteettiin strategiaan, joka tähtää luonnon monimuotoisuuden heikkenemisen pysäyttämiseen vuoteen 2030 mennessä. Strategia asettaa tavoitteita luonnon suojelulle ja ennallistamiselle sekä esittää toimenpiteitä niiden saavuttamiseksi. Aloitteissa ehdotetaan myös erilaisia luontoperustaisia ratkaisuja, joilla voidaan monimuotoisuuden turvaamisen lisäksi vähentää soiden, turvemaiden, metsien, niittyjen ja maatalousmaan päästöjä ja edistää sopeutumista ilmastonmuutokseen. Useat esitetyistä toimenpiteistä vaikuttaisivat metsiin ja metsätalouteen. Komissio on lisäksi käynnistämässä EU:n metsästrategian valmistelun, jonka on määrä valmistua vuonna 2021. EU-tason strategioiden tavoitteet toimeenpannaan kansallisen lainsäädännön, ohjelmien ja muiden ohjauskeinojen kautta.

Metsäkeskus valvoo metsälakien noudattamista. Metsäkeskukselle on osoitettu tehtäviä muun muassa metsälain, kestävän metsätalouden rahoituslain, riistavahinkolain ja metsätuholain valvonnassa ja toimeenpanossa.

Metsälain valvonta perustuu ensi sijassa metsänkäyttöilmoitusten tarkastukseen. Ilmoitus tulee toimittaa Metsäkeskukselle kymmenen päivää ennen hakkuun aloittamista. Metsäkeskus tarkastaa metsänomistajien metsän- ja luonnonhoitotöiden toteutusta, metsäammattilaisten työnjälkeä metsissä ja julkisen rahoitustuen lainmukaista käyttöä. Tarkastuksissa arvioidaan metsälain 10 §:n mukaisten erityisen tärkeiden elinympäristöjen sekä muiden arvokkaiden luontokohteiden säilyminen.

Lisäksi ELY-keskukset ohjaavat ja koordinoivat vesien ja merenhoitolain toteutusta laatimalla sidosryhmien kanssa yhteistyössä vesienhoitosuunnitelmat vesien- ja merenhoidon sitovien tavoitteiden saavuttamiseksi vuoteen 2027 mennessä. Vastuu toimenpiteiden toteutumisesta kuuluu kaikille toimijoille ja kansalaisille. ELY-keskus raportoi Komissiolle toimenpiteiden toteutumisesta ja seuraa vesien tilan kehittymistä.

Metsien hoidon ja käytön suunnittelu

Metsälain mukaiset ensimmäiset metsätalouden alueelliset tavoiteohjelmat (alueelliset metsäohjelmat) valmistuivat vuonna 1998, jonka jälkeen ne on tarkistettu noin viiden vuoden välein. Ohjelmat antavat kokonaisnäkemyksen Suomen metsäkeskuksen kunkin alueyksikön alueella sijaitsevien metsien ja metsätalouden tilasta ja kehittämistarpeista. Alueelliset metsäneuvostot, joissa ovat edustettuina monipuolisesti eri sidosryhmät, tukevat metsäkeskuksen alueyksiköitä alueellisten metsäohjelmien laadinnassa ja seurannassa.

Alueelliset metsäohjelmat ovat maakunnallisen metsäsektorin kehittämissuunnitelmia ja työohjelmia. Ohjelmat on tehty yhteistyössä maakunnallisten metsäneuvostojen kanssa.

Maakunnallisten metsäohjelmien tavoitteet nousevat alueiden omista kehittämistarpeista ja kansallisen metsästrategian tavoitteista. Ohjelmissa on sovitettu yhteen taloudelliset, ekologiset ja sosiaaliset tavoitteet. Ilmastonmuutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen ovat olleet ohjelmavalmistelun keskiössä. Alueelliset metsäohjelmat kaudelle 2021–2025 on hyväksytty marraskuussa 2020 neljälletoista maakuntajaon mukaiselle alueelle. Uudet alueelliset metsäohjelmat kaudelle 2021–2025 edistävät metsien monipuolista ja kestävää käyttöä. Niiden tavoitteena on tuoda maakuntiin lisää työtä ja hyvinvointia, turvata metsäluonnon monimuotoisuutta sekä antaa eväitä ilmastonmuutokseen varautumiseen ja sopeutumiseen.

Metsävaratieto

Metsävaratiedon kerääminen Suomen yksityismetsistä on yksi Suomen metsäkeskuksen lakisäätteisistä tehtävistä. Metsävaratieto on julkisin varoin kerättyä, paikkaan sidottua tietoa metsikkökuvion kasvupaikasta ja puustosta, monimuotoisuudesta ja muista erityispiirteistä sekä tietoa metsänhoitotöitä ja hakkuita koskevista toimenpide-ehdotuksista ja toimenpidehistoriasta.

Metsävaratietoa on kerätty kahdella päämenetelmällä: maastotyönä kuvioittaisena arviointina, jossa arviointiyksikkönä on metsikkökuvio, sekä kaukokartoitusperusteisena metsävaratiedon keruuna. Tiedonkeruussa noudatetaan inventointihetkellä voimassa olevaa metsälainsäädäntöä, metsänhoidon suosituksia, metsäsertifiointijärjestelmän vaatimuksia sekä Metsäkeskuksen toimintajärjestelmän mukaista tiedonkeruun ohjeistusta. Kaukokartoitusperusteinen puustotulkintahila kattaa kaikki metsät vuoden 2013 inventoinnista lähtien, mutta kuvioittainen metsävaratieto tuotetaan ensisijaisesti yksityismetsille.

Metsäkeskus inventoi metsät kymmenen vuoden välein. Inventointien välillä tietoja ajantasaistetaan. Näin tulevat huomioiduiksi inventointien välillä tapahtuva metsän kasvu ja metsänhoidon ja hakkuiden vaikutus puuston määrään sekä mahdolliset muutokset tilan rajoissa ja metsän käyttötarkoituksessa.

metsään.fi

Metsään.fi-palvelu sisältää tiedot metsänomistajan metsätiloista ja perustiedot puustosta metsikkökuvioittain. Lisäksi palvelussa on ehdotukset tarpeellisista metsänhoito- ja hakkuutöistä sekä tilalla olevat mahdolliset luontokohteet. Hoito- ja hakkuuehdotukset on määritelty seuraaviksi viideksi vuodeksi. Jokaiselle toimenpide-ehdotukselle on määritelty vuosi, jolloin se suositellaan toteutettavan.

Metsään.fi-palvelu antaa kokonaiskuvan metsäomaisuudesta ja sen mahdollisuuksista. Monipuoliset, tulostettavat kartat ja ilmakuvat, puuston perustiedot ja hoitoehdotukset helpottavat metsänhoidon alustavaa suunnittelua ja töiden toteuttamista.

Hoito-, hakkuu- ja luontokohteiden lisäksi palvelussa voi tarkastella myrsky- tai hyönteistuhokohteita, pintavesien virtausmalleja tai metsävaratiedon saatavuustietoja. Lisäksi palvelusta näkee, kuuluuko tila pohjavesi- tai luonnonsuojelualueeseen tai onko tilalla havaintoja muinaisjäännöksistä, liito-oravan pesimäpaikoista tai muista uhanalaisista lajeista.

Metsänomistajien neuvonta ja palvelut

Valtiolta kannustaa metsänomistajia hyvään metsänhoitoon. Valtion tukea on saatavissa kestävän puuntuotannon turvaamiseen, metsien monimuotoisuuden ylläpitämiseen ja metsien terveyden parantamiseen. Kestävää metsätaloutta edistetään lisäksi valtakunnallisten Metsänhoidon suositusten, koulutuksen ja metsäsertifiointin avulla.

Metsien hoidossa ja käytössä sovelletaan kaikille metsänomistajaryhmille soveltuvia metsänhoidon suosituksia. Suositukset ovat kuvaus parhaista käytännöistä, joista metsänomistaja voi valita tavoitteidensa mukaisen tavan hoitaa metsiään. Ne tarjoavat tietoa kestävän metsänhoidon perusteista ja menetelmistä tapauskohtaisesti sovellettavaksi. Metsänhoidon suosituksilla tavoitellaan kokonaiskestävyyttä, jossa sovitetaan yhteen erilaiset metsänhoitoon liittyvät tavoitteet. Neuvonnalla metsänomistajia kannustetaan metsien hyvän hoidon, monimuotoisuuden ja vesistöjen huomioinnin osalta vaikuttavimpiin toimenpiteisiin.

Metsänhoidon suositukset laaditaan metsä- ja ympäristöalan tutkijoiden, asiantuntijoiden ja tiedon käyttäjien yhteistyönä. Suositusten taustatiedon tuottamisessa keskeisessä roolissa ovat alan tutkijat eri tutkimuslaitoksista ja koulutusorganisaatioista. Suositusten sisältöön vaikuttavat myös metsänomistajien, metsäteollisuuden, ympäristö- ja kansalaisjärjestöjen, metsäalan asiantuntijoiden sekä metsäyöntekijöiden asiantuntemus parhaista käytännöistä. Metsäalan ammattilaiset hyödyntävät suosituksia metsänomistajille tarjottavissa palveluissa ja metsänhoidon käytännön toteutuksessa.

Omia metsänhoito-ohjeitaan ovat laatineet mm. Metsähallitus valtion maille ja yhtiöt omille maille ja asiakkailleen.

Metsänhoitoyhdistykset, Suomen metsäkeskus, metsäpalveluyritykset, puuta ostavat yritykset ja muut metsäalan toimijat neuvovat metsänomistajia ja tarjoavat heille metsien hoitoon ja käyttöön liittyviä palveluita.

Metsäkeskus kouluttaa vuosittain tuhansia metsänomistajia ja metsäalan toimijoita. Henkilökohtaisen neuvonnan lisäksi järjestetään koulutusta sekä lähi- että verkkokoulutuksina. Vuonna 2018 kohdennettua henkilökohtaista neuvontaa sai 8 266 metsänomistajaa, ja koulutustapahtumia järjestettiin sekä metsänomistajille että metsäalan ammattilaisille yhteensä 869 kappaletta ja niihin osallistui yhteensä 20 862 henkilöä.

Yksityiset metsänomistajat voivat saada saavat lakiin perustuvaa tukea joihinkin metsänhoidon töihin. Suomen Metsäkeskus hallinnoi tukihakemuksia ja tuen myöntämistä. Tukea myönnetään sekä metsien kasvua ja terveyttä, metsien saavutettavuutta että luonnonhoitoa edistäviin toimenpiteisiin ja hankkeisiin.

Metsänhoitoyhdistykset ovat metsänomistajien yhdistyksiä ja etujärjestöjä. Metsänhoitoyhdistykset, jotka kattavat koko maan, tarjoavat metsänomistajille monipuolisia palveluita koko maassa. Palvelut kattavat niin metsän- ja luonnonhoidon, metsäsuunnittelun kuin puukaupankin palvelut.

Metsien monikäyttö

Metsät ovat suomalaisten tärkeä virkistysympäristö ja merkittävä osa luontomatkailemista. Lähes kaikki suomalaiset harrastavat ulkoilua, ja valtaosa siitä suuntautuu metsäisille alueille. Metsissä saa liikkua jokamiehenoikeudella, mikä tarkoittaa mahdollisuutta kulkea haittaa tai häiriötä aiheuttamatta toisen maalla jalan, hiihtäen, pyöräillen tai ratsastamalla ilman erityistä lupaa. Lisäksi jokamiehenoikeudella

saa metsistä kerätä vapaasti marjoja ja sieniä. Moottoriajoneuvolla liikkumiseen ja tulen tekemiseen maastossa tarvitaan maanomistajan lupa.

Luonnontuotteet ovat tärkeä osa metsien tuotteita. Kotitarvekeräys on laajaa, mutta myös kaupallinen toiminta on monin paikoin tärkeää. Valtaosa marja- ja sienisadosta jää kuitenkin keräämättä eikä marjojen ja sienten liikapaiminta ole ongelma eikä vaarana toiminnan kestävyyttä. Satovaihtelun vuoksi myyntiin poimittujen marjojen ja sienten määrät vaihtelevat vuosittain. Myyntiin poimitaan eniten mustikkaa (*Vaccinium myrtillus*) ja puolukkaa (*Vaccinium vitis-idea*). Herkkutatit (*Boletus* sp.) hallitsevat sienimarkkinoita. Luonnonvarakeskuksen (aik. Metsäntutkimuslaitos) mukaan Suomessa keskimääräisenä satovuotena biologinen kokonaissato on mustikalla 183,6 miljoonaa kiloa ja puolukalla 257,2 miljoonaa kiloa, yhteensä 440,8 miljoonaa kiloa. Kotitaloudet keräävät mustikkaa ja puolukkaa omaan käyttöön keskimäärin 25 miljoonaa kiloa vuodessa. Mustikan ja puolukan kaupallisen keruun määrä on hyvänä satovuotena keskimäärin 20 miljoonaa kiloa vuodessa. Talteenottoaste mustikalla ja puolukalla on siis noin 10 % vuotuisesta biologisesta kokonaissadosta koko maan osalta.

Metsäsienten kokonaissato on arviolta noin 1 000 miljoonaa kiloa, josta talteenottoaste on alle 1 %. Vuotuiset satomäärät vaihtelevat runsaasti, jolloin myös keruumäärät vaihtelevat 3–16 miljoonaan kiloon vuodessa. Keskinäisenä sienivuotena keruumäärä on noin 8 miljoonaa kiloa, joista noin 85–90 % kerätään omaan käyttöön ja 10–15 % myyntiin.

Metsästäjiä on noin 300 000 ja määrä on edelleen kasvussa. Metsästäys kuuluu maa- ja metsätalousministeriön valvontaan, ja eri riistalajien metsästyksajat määritellään vuosittain alueellisten riistalaskentojen perusteella. Suomen riistakeskus edistää kestävästä riistataloutta, tukee riistanhoitoyhdistysten toimintaa ja huolehtii riistapolitiikan toimeenpanosta sekä vastaa sille säädettyistä julkisista hallintotehtävistä.

Metsästysoikeus on sidottu maanomistukseen ja metsästyksellä on siten luvanvaraista. Saamelaisten kotiseutualueella turvataan saamelaisten mahdollisuus harjoittaa perinteistä elinkeinonaan metsästyksiä valtion mailla. Valtaosa metsästyksellä tapahtuu metsästykseseurojen puitteissa. Metsästykseseurat vuokraavat maita yksityismetsänomistajilta, jolloin pienistä tiloista muodostuu laajempia metsästyksialueita. Alueelliset riistanhoitoyhdistykset valvovat metsästykseseurojen toimintaa ja järjestävät metsästäjien koulutusta. Valtion mailla kansalaiset voivat hankkia metsästyksilupia pienriistalle tai laajempia alueita vuokraten.

Metsästäjät tekevät Suomessa paljon vapaaehtoistyötä yhteiskunnan hyväksi muun muassa suorittamalla riistalaskentoja sekä tarjoamalla viranomaisille virka-apua. Riistanhoito ja siihen oleellisesti liittyvä elinympäristöjen ennallistaminen palvelevat riistakantojen hoidon lisäksi myös muun biologisen monimuotoisuuden edistämistä.

Poronhoito

Poronhoito on Pohjois-Suomessa merkittävä osa metsien monikäyttöä. Poronhoitoalue on määritelty poronhoitolaisissa ja se kattaa 36 % koko Suomen maapinta-alasta. Poronhoitoalue kattaa koko Pohjois-Suomen.

Poro (*Rangifer tarandus tarandus*) on erityisesti arktisen alueen karuihin oloihin jalostunut eläin, ainoa laatu. Poronhoito on pohjoisen Suomen vanhin edelleen elinvoimainen elinkeino. Se on tarjonnut taloudellista toimeentuloa ja elämisen mahdollisuuksia vuosisatojen ajan. Nykyisin poronhoitoa harjoittaa pääelinkeinonaan noin 1000 henkilöä. Poronhoitajia on kaikkiaan noin 4400.

Poronhoitoa harjoitetaan aktiivisesti ja porot saavat laiduntaa vapaina maanomistuksesta riippumatta. Vapaa laidunnusoikeus on turvattu lailla. Poroja on Suomessa yli 200 000. Paliskunnat edustavat poronhoitajia poronhoitoa koskevissa asioissa.

Saamelaiset - alkuperäiskansa

Saamelaiset ovat YK:n, EU:n ja Suomen tunnustama alkuperäiskansa. Suomen saamelaiset jakautuvat kieliperusteisesti inarin-, koltan- ja pohjoissaamen kieliryhmiin. Saamelaisilla on perustuslaissa ja muualla lainsäädännössä määritellyt maankäyttöoikeudet ja omaa kieltään ja kulttuuriaan koskeva itsehallinto kotiseutualueellaan Pohjois-Suomessa (Enontekiön, Inarin ja Utsjoen kunnissa sekä Sodankylän kunnan pohjoisosassa Lapin paliskunnan alueella). Poronhoito kuuluu paitsi saamelaiskulttuuriin, myös muuhun pohjoissuomalaiseen elinkeinoelämään.

Valtion metsistä vastaavan Metsähallituksen on toimissaan otettava erityisesti huomioon saamelaisten oikeudet ja neuvoteltava heidän kanssaan metsätaloustoimenpiteistä saamelaisten kotiseutualueella. Saamelaiskäräjät ja Kolttien kyläkokous edustavat saamelaisia päätöksenteossa.

Saamelaisten kotiseutualueen pinta-alasta 90 % on valtion maita. Valtion maiden pinta-alasta 72 % on Metsähallituksen luontopalvelujen hallinnoimia suojelu- ja erämaa-alueita ja 13 % Kiinteistökehityksen hallinnoimia luontaistalousalueita. Näillä alueilla ei harjoiteta lainkaan metsätaloutta. Metsätalouden piirissä on 8 % pinta-alasta. Lisäksi toiminnan ulkopuoliseen metsätalousalueeseen kuuluu 7 % pinta-alasta.

Saamelaisten kotiseutualueen pinta-alasta 10 % on yksityismaita. Näillä alueilla metsätalouden harjoittajia ovat yhteismetsät ja yksityiset metsänomistajat, joihin molempiin kuuluu sekä saamelaisia että suomalaisia metsänomistajia

Metsäalan työllisyys

Metsätalous ja metsäteollisuus työllistävät Suomessa suoraan noin 65 000 henkilöä, joista noin kaksi kolmasosaa on metsäteollisuuden palveluksessa. Metsätaloudessa ja siihen kytkeytyvissä elinkeinoissa työskentelee noin 21 000 henkilöä, joista merkittävä osa metsäalan pienissä urakointi- ja kuljetusyrityksissä. Tämän lisäksi metsänomistajat ja heidän perheenjäsenensä tekevät metsänhoitotöitä metsissään.

Metsä- ja ympäristöalan organisaatiot

Ylimpänä metsäviranomaisena toimii maa- ja metsätalousministeriö, jonka tehtävänä on luoda edellytykset uusiutuvien luonnonvarojen kestäväälle ja monipuoliselle käytölle sekä niistä saatavien hyödykkeiden laadun turvaamiselle. Metsähallitus ja Suomen metsäkeskus ovat ministeriön tulohajauksessa. Metsähallitus hoitaa, käyttää ja suojelee hallinnassaan olevilla valtion mailla luonnonvaroja ja muuta omaisuutta.

Metsäkeskuksen tehtävänä on valvoa metsälain toteutumista sekä edistää metsien kestävää hoitoa ja käyttöä, niiden monimuotoisuuden säilymistä ja muuta metsätalouden toimintaa.

Ympäristöministeriön toimialaan kuuluu myös metsiin kohdistuvia tehtäviä. Näitä ovat muun muassa luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen, ympäristön pilaantumisen ja ilmakehän haitallisten muutosten ehkäiseminen sekä luonnonsuojelualueita koskeva tulohajaus ja rahoitus.

Ympäristönsuojelusta, kulttuuriympäristön hoidosta, luonnon monimuotoisuuden suojelusta sekä vesivarojen käytöstä ja hoidosta vastaavat alueelliset elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, jotka näiden tehtävien osalta kuuluvat ympäristöministeriön ohjaukseen.

Metsäntutkimus ja metsien inventointi

Metsiä ja metsätaloutta tutkitaan yliopistoissa ja tutkimuslaitoksissa aktiivisesti ja entistä monipuolisemmin. Helsingin yliopisto ja Itä-Suomen yliopisto tekevät vahvaa metsäpainotteista tutkimusta, mutta metsä – erityisesti metsäekologia – on tutkimusaiheena myös muissa yliopistoissa. Maa- ja metsätalousministeriön tulosoajauksessa toimiva Luonnonvarakeskus on keskeinen toimija metsätiedon tuottamisessa.

Luonnonvarakeskus toteuttaa Metsäntutkimuslaitoksen 1920-luvulta alkaen säännöllisesti toteuttamaa valtakunnan metsien inventointia. VMI:n tuottamat metsävaratiedot perustuvat monipuolisiin maastomittauksiin.

VMI:n maastomittausten perusteella tulokset saadaan luotettavasti koko maalle ja suuralueille (yli 200 000 hehtaaria), esimerkiksi metsäkeskuksille. Pienempiä alueita varten 80-luvun lopussa alettiin kehittää satelliittikuvapohjaista monilähdeinventointia. Kun maastomittauksiin yhdistetään satelliittikuva ja muuta numeerista tietoa, tuloksia voidaan laskea entistä pienemmille alueille kuten kunnille tai muille pienalueille.

Valtakunnan metsien inventointien tuloksia käytetään laajasti:

- kansallisen ja kansainvälisen metsäpoliittisen päätöksenteon pohjana
- alueellisen ja kansallisen metsätalouden suunnittelun perustietona
- metsäteollisuuden investointipäätösten tukena
- metsätalouden kestävyuden arvioinnissa ja metsien sertifiointissa
- hiilivaraston muutosten ja kasvihuonekaasupäästöjen arvioinnissa
- tutkimusaineistona

Metsien monimuotoisuuden ja metsälajiston tutkimukseen on panostettu voimakkaasti etenkin 1990-luvulta lähtien useissa laajoissa tutkimusohjelmissa ja erillisissä hankkeissa. Luonnonvarakeskuksen ja yliopistojen lisäksi ympäristöministeriön ohjauksessa toimiva Suomen ympäristökeskus (SYKE) on merkittävä vaikuttaja myös metsiä koskevan ympäristötiedon tuottamisessa. Monipuolisen tutkijakentän ja tutkimusohjelmien ansiosta tieto Suomen metsien lajistosta, sen kehitystrendeistä ja laajemminkin metsäekologiasta on kansainvälisesti tarkasteltuna korkea.

Metsien merkitys ilmastonmuutokseen sopeutumisessa ja ilmastonmuutoksen torjunnassa hiilinielujen kautta on nykytutkimuksessa vahvasti esillä. Erityisesti turvepohjaisten metsämaiden rooli hiilen kierrossa on ollut kiinnostuksen kohteena. Turvemaiden metsätalouden vesistövaikutukset ovat myös vahvasti esillä tämän hetken tutkimuksessa.

1. Soveltamisala

PEFC Suomi täydentää tämän kohdan sisältöä tarpeellisin osin.

Tämä asiakirja sisältää PEFC Suomen x.x.202x hyväksymän alkuperäisen ja samalla virallisen suomenkielisen version PEFC FI 1002:20xx -standardista.

Standardin suomenkielinen teksti sekä ruotsin- ja englanninkieliset käännökset ovat saatavilla PEFC Suomen verkkosivulta ja toimistosta.

Tämä standardi sisältää PEFC-metsäsertifiointin vaatimukset metsien kestäväälle hoidolle ja käytölle Suomessa.

Vaatimusten soveltaminen joulupuu- ja leikkohavuviljelmiin on kuvattu liitteessä 1.

2. Velvoittavat viittaukset

PEFC Suomi täydentää luvun 2 viittaukset muihin standardeihin.

3. Termit ja määritelmät

Tässä standardissa sovelletaan PEFC Suomen tuottamassa standardissa PEFC FI 1000:20XX, PEFC-metsäsertifiointin sanasto, esitettäviä määritelmiä. Lisäksi tämä standardi sisältää kriteeri/vaatimuskohtaisia määritelmiä.

4. Standardin soveltaminen

- 4.1. Metsäsertifiointin kohteena on metsien hoito ja käyttö sertifikaatin piirissä olevissa metsissä. Sertifiointi koskee metsänomistajan metsäsertifiointiin ilmoittamia kiinteistöjä kokonaisuudessaan. Sertifioitu alue voi sisältää metsä-, kitu-, jouto- ja muun metsätalouden maata sekä muita puustoisia alueita.

Metsänomistajakohtainen sertifiointi voi koskea yhtä tai useaa metsänomistajan omistamaa kiinteistöä.

Sertifikaatin haltija ylläpitää tietoja sertifikaatin piirissä olevien metsien pinta-alasta.

Sertifikaatin kattavuus ilmoitetaan sertifikaatin piirissä olevien metsä- ja kitumaaksi luokiteltujen metsien ja muiden puustoisien alueiden yhteenlaskettuna alana.

PEFC Suomi tuottaa alla olevasta tekstistä suomenkielisen käännöksen osana sisällön vahvistamisprosessia.

The certificate holder shall submit the following information to the PEFC Finland for publishing:

- a) without any delay, information concerning the issuance of the certificate, potential changes in its validity period and on its possible withdrawal;

- b) contact information of a person responsible for responding to enquiries concerning the certification and possible complaints;
- c) annually up-to-date information on the certified area covered by forest certification; and
- d) annually a report on the results of an external audit including any documented non-conformities due to activities not complying with the criteria for certification.

- 4.2. Vaatimuksia sovelletaan kaikkiin metsätalouden toimijoihin, joiden tekemillä toimenpiteillä on vaikutus standardin vaatimusten toteutumiseen sertifikaatin kattamalla alueella.
HUOM. Metsäsertifiointi voidaan toteuttaa metsänomistajakohtaisena sertifiointina (mo), ryhmäsertifiointina (ry) tai alueellisena ryhmäsertifiointina (ary).

Metsänomistajakohtaisen, ryhmäsertifikaatin ja alueellisen ryhmäsertifikaatin hakija sekä ryhmäsertifiointiin osallistuvat organisaatiot sitoutuvat hankkimaan sertifioituissa metsissä käytettävät palvelut PEFC-ilmoitetuilta yrityksiltä.

- 4.3. PEFC Suomi tuottaa alla olevasta tekstistä suomenkielisen käännöksen osana sisällön vahvistamisprosessia.

e) specify “100% PEFC certified” or another scheme specific claim as claim to be used to communicate the origin of products in an area covered by the standard to customers with a PEFC chain of custody;

f) require that where owners/managers of forests are selling products from areas other than covered by the standard, only products from areas covered by the standard are sold with the claim “100% PEFC certified” or a scheme specific claim;

g) require that claims on the origin of products in an area covered by the standard are only made by forest owners/managers covered by a PEFC recognised certificate issued against the standard;

h) specify requirements concerning the information which need to be provided to a PEFC chain of custody customer;

- 4.4. Sertifikaatin haltijan on määriteltävä:
- a) kestävän metsätalouden kannalta keskeiset sidosryhmät, joihin kohdistuu suoria vaikutuksia sekä
  - b) näiden sidosryhmien olennaiset tarpeet ja odotukset metsien hoidolle ja käytölle

5. Johtaminen

- 5.1. Sertifikaatin haltija sitoutuu
- a) noudattamaan tässä standardissa asetettuja metsien kestävän hoidon ja käytön vaatimuksia sekä muita sertifiointijärjestelmässä sovellettavia vaatimuksia.
  - b) metsien kestävän hoidon ja käytön jatkuvaan parantamiseen.
- 5.2. Tämän sitoumuksen tulee olla julkisesti saatavilla.

- 5.3. Metsien kestävään hoitoon ja käyttöön liittyvät vastuut on määriteltävä selkeästi ja vastuutahot on nimettävä.

6. Suunnittelu

- 6.1. Metsänkäyttöilmoituksella osoitetaan hakkuun laillisuus ja selvitetään ympäristönäkökohdat (Kriteeri 3 – Huom. kriteerien numerointi poistetaan standardin viimeistelyvaiheessa)
- 6.1.1. Hakkuisiin liittyvien lakisäätteisten velvoitteiden ja metsäsertifioinnin kriteerien täyttymiseksi hakkuutoimenpidealueelle laaditaan ennen hakkuuta metsänkäyttöilmoitus tai erillinen ympäristöselvitys¹⁾ niissä tapauksissa, joissa metsänkäyttöilmoitus ei ole lakisäätäinen eikä sitä ole tehty. Ympäristöselvityksenä voidaan käyttää metsänkäyttöilmoitusta myös silloin, kun metsälaki ei edellytä metsänkäyttöilmoituksen jättämistä.

Hakkuusopimuksessa määritellään ympäristöselvityksen laatija silloin, kun metsälaki ei edellytä metsänkäyttöilmoitusta tai ympäristöselvityksenä ei käytetä kaavan laadinnan yhteydessä laadittua ympäristöselvitystä.

Kriteeri ei koske kotitarvehakkuita.

Indikaattorit

Hakkuuseen on tehty metsänkäyttöilmoitus tai erillinen ympäristöselvitys.

Määritelmät

- 1) Ympäristöselvitys sisältää arvon toimenpiteen tekemisen vaikutuksista seuraavien kohteiden ominaispiirteiden säilymiseen:
- suojelualueet (kohta **8.10**)
  - metsäluonnon arvokkaat elinympäristöt (kohta **8.11**)
  - uhanalaisten lajien elinpaikat (kohta **8.12**)
  - kiinteät muinaisjäännökset (kohta **8.20**)
  - maanomistajan omalla päätöksellään rajaamat tai kaavoituksella rajatut riistanhoito-, virkistys- tms. kohteet.
- Yleis-, asema- ja ranta-asemakaava-alueilla kaavan laadinnan yhteydessä laadittu ympäristöselvitys kattaa kriteerin vaatimuksen.

- 6.2. Metsien hoito ja käyttö perustuu ajantasaisen luonto- ja metsävaratiedon hyödyntämiseen (kriteeri 4)
- 6.2.1. Metsänomistajalla on käytössään päätöksentekonsa tueksi ajantasaiset tiedot²⁾ tilansa metsävaroista, luontokohteista ja kiinteistä muinaisjäännöksistä sekä arvio hakkuumahdollisuuksista ja metsänhoitotarpeista.

(ary) Alueellisella metsäsuunnittelulla edistetään metsien kestävä hoitoa ja käyttöä.

Indikaattorit

(ary) Alueelle on laadittu metsien tilaa ja käyttöä kuvaava suunnitelma³⁾.

Metsänomistajalla on metsätalouden tavoitteiden määrittelyssä sekä metsätoimenpiteiden suunnittelussa ja toteutuksessa käytössään metsikkökohtaiset metsävaratiedot ja toimenpidetarpeet sertifioidulla alueella⁴⁾.

Metsäomistajalla on tieto tilansa muiden kuin jokamiehenoikeudella kerättävien luonnontuotteiden⁵⁾ kestävästä hyödyntämismahdollisuuksista silloin, kun ko. tuotteita hyödynnetään kaupallisesti. Vaatimus koskee metsänomistajan omaa kaupallista sekä sopimukseen perustuvaa keruutoimintaa.

Määritelmät

- 2) Tiedot kattavat:
  - metsikkökohtaiset puusto- ja maaperätiedot
  - metsikkökohtaiset metsänhoitotarpeet
  - hakkuumahdollisuudet
  - Natura 2000 -alueet
  - kohdassa **8.11** määritellyt metsäluonnon arvokkaat elinympäristöt
  - kohdassa **8.12** määritellyt uhanalaisten lajien tunnetut elinpaikat
  - valtion rahoittamat ympäristötukikohteet ja pysyvän suojelun kohteet
  - muinaisjäännösrekisteriin merkityt kiinteät muinaisjäännökset, joista on olemassa luotettavat sijaintitiedot.Tietojen ajantasaisuus tarkistetaan vähintään kymmenen vuoden välein.
- 3) Tällaiseksi suunnitelmaksi katsotaan esimerkiksi alueellinen metsäohjelma.
- 4) Metsänomistajan metsätilaa koskevat metsään.fi-järjestelmän metsävaratiedot ja toimenpide-esitykset katsotaan täyttävän vaadittavat tiedot.
- 5) Luonnontuotteilla tarkoitetaan luonnonvaraisia tai puoliviljeltyjä metsämarjoja ja -sieniä, luonnonkaseveja, sammalia ja jäkäliä sekä erikoisluonnontuotteita kuten mahlaa, pakuria, pihkaa ja kuusen kerkkiä.

6.2.2. Yhteenveto sertifikaatin piirissä olevissa metsissä harjoitettavasta metsätaloudesta ja niitä koskevasta suunnitelmasta (pois lukien luottamukselliset, tila- ja henkilötiedot) on julkisesti saatavissa.

6.3. Lakisäateisiä vaatimuksia noudatetaan **(kriteeri 1)**

6.3.1. Metsien hoidossa ja käytössä noudatetaan voimassa olevaa metsä-, ympäristö- ja työläinsäädäntöä sekä niihin liittyviä Suomen ratifioimia kansainvälisiä sopimuksia.

Ahvenanmaan maakunnassa sovelletaan kuitenkin Ahvenanmaan lainsäädäntöä ja viranomaispäätöksiä siltä osin kuin ne kuuluvat Ahvenanmaan itsehallinto-oikeuteen.

Huom. Metsien hoitoon ja käyttöön liittyvä keskeinen lainsäädäntö on kuvattu liitteessä 2.

Indikaattorit

Oikeuden tekemät ratkaisut ja viranomaisten päätökset⁶⁾, joissa metsän omistajan/haltijan tai metsäorganisaation⁷⁾ toiminnan on todettu olleen sertifioidulla alueella sertifikaatin voimassaoloaikana metsä-, ympäristö- tai työläinsäädännön vastaista.

Määritelmät

- 6) Tuomioistuin tai toimivaltainen viranomainen on valituskelpoisessa ratkaisussaan todennut, että metsän omistaja/haltija tai metsäorganisaatio ei ole noudattanut metsä-,

ympäristö- ja työlaainsäädäntöä tai niihin liittyviä Suomen ratifioimia kansainvälisiä sopimuksia.

- 7) Metsäorganisaatioilla tarkoitetaan Suomen metsäkeskusta, metsänhoitoyhdistyksiä, metsäteollisuusyrityksiä, Metsähallitusta sekä muita metsäsertifiointiin sitoutuneita organisaatioita.

6.4. Metsätyöpalveluiden hankinnoissa noudatetaan hyviä käytäntöjä (kriteeri 24)

- 6.4.1. Työn- ja urakanantajat²⁷⁾ ovat maksaneet verot sekä sosiaaliturva- ja työeläkemaksut. He edellyttävät alihankkijoidensa ja heille työvoimaa vuokraavien yritysten maksavan verot sekä sosiaaliturva- ja työeläkemaksut sekä noudattavan työ- ja sosiaalilainsäädäntöä, työehtosopimuksia²³⁾ sekä ulkomaalaisen työvoiman käyttöä koskevaa lainsäädäntöä.

Metsäorganisaatioiden⁷⁾ metsätyötä⁸⁾ koskevissa hankinnoissa noudatetaan hyviä hankintakäytäntöjä.

Indikaattorit

Tilaaajan selvitykset:

- a) Tilaaaja tarkistaa tilaajavastuulain mukaiset selvitykset aina ennen sopimuksen tekemistä sekä hankintavasta riippumatta vähintään vuosittain. Selvitysvelvollisuus tilaajavastuulain edellyttämistä asioista on, kun urakointikokonaisuuden arvo ylittää tilaajavastuulaissa määritetyn arvon¹⁰⁾ tai vuokratyövoiman käyttö ylittää 10 työpäivää.
- b) Tarjoajan on osoitettava täyttävänsä tilaajavastuulain mukaiset velvoitteet tarjouksessaan, elleivät tiedot ole jo muutoin tilaaajan käytössä tai saatavilla maksuttomasta tietokannasta. Mikäli tilaaaja on tarjouksen perusteella tarkistanut velvoitteiden täyttymisen, se täyttää a-kohdan vaatimuksen, mikäli tarkistetut tiedot, todistukset ja selvitykset ovat enintään kolme kuukautta vanhoja sopimushetkellä¹¹⁾.
- c) Tilaaajalla on asiakirjat tilaajavastuulain mukaisten selvitysten tekemisestä

Hyvät käytännöt:

- d) Urakanantajalla on kirjallisesti kuvattu hankintamenettely, jota se noudattaa hankinnoissa. Menettely kerrotaan hankintaneuvotteluihin tai tarjouskilpailuihin osallisille etukäteen.
- e) Palveluiden hankinnassa tilaaajan on varauduttava palveluntuottajan mahdolliseen vaihtumiseen riittävän pitkällä¹²⁾ siirtymäajalla.
- f) Tilajavastuulain raja-arvon ylittävät urakointisopimukset tehdään kirjallisina ja ne arkistoidaan.
- g) Urakanantajalla on luettelo niistä alihankkijoista, joilta ne ovat ostaneet kahden viimeksi kuluneen vuoden aikana metsätalouden urakointipalveluita.
- h) Urakanantajat ilmoittavat alihankkijoilleen tiedossa olevista merkittävistä urakointitoiminnan tuotantokatkoksista tai tuotannonrajoituksista riittävän ajoissa ennen niiden aloittamista.
- i) Yrityssaneerauksessa olevan tai sitä hakevan palveluntuottajan kanssa ei tehdä sopimusta¹¹⁾, elleivät palveluntuottajan toimittamat todistukset ja selvitykset osoita, että se kykenee täyttämään tilaajavastuulain mukaiset velvoitteet.

Sopimusehdot:

- j) Alihankinta- tai vuokrasopimukseen on sisällytettävä koko alihankinta-ketjussa alla mainitut ehdot:
  - I. Sopimukseen on kirjattava tilattuun työhön tai tehtävään lain mukaan sovellettava työehtosopimus tai työehtosopimukset.

- II. Sopimussuhteen aikana alihankkijalla tai vuokrayrityksellä on velvollisuus esittää tilaajalle tilaajavastuulain mukainen selvitys velvoitteiden hoitamisesta.
- III. Sopimukseen on kirjattava oikeus irtisanoa tai purkaa sopimus, jos toinen sopimuspuoli ei anna asianmukaista selvitystä velvoitteiden täyttämistä tai on selvityksen mukaan jättänyt olennaisia velvoitteita hoitamatta eikä ole niitä viipymättä korjannut.

Määritelmät

- 8) Metsätyöksi katsotaan puunkorjuu ja siihen kytketyt muut työt, metsänhoitotyöt ja metsänparannustyöt.
  - 9) Tilaaajan on saatava selvitys seuraavista asioista:
    - selvitys siitä, onko yritys merkitty ennakkoperintälain (1118/1996) mukaiseen ennakkoperintärekisteriin ja työnantajarekisteriin sekä arvonlisäverolain (1501/1993) mukaiseen arvonlisäverovelvollisten rekisteriin
    - kaupparekisteriote
    - todistus verojen maksamisesta tai verovelkatodistus taikka selvitys siitä, että verovelkaa koskeva maksusuunnitelma on tehty
    - todistukset eläkevakuutusten ottamisesta ja eläkevakuutusmaksujen suorittamisesta tai selvitys siitä, että erääntyneitä eläkevakuutusmaksuja koskeva maksusopimus on tehty
    - selvitys työhön sovellettavasta työehtosopimuksesta tai muista keskeisistä työehdoista.
  - 10) 9 000 euroa vuonna 2020
  - 11) Tarjouspyyntö- ja sopimusvaiheissa valtion, kuntien ja seurakuntien hankintayksiköt sekä muut hankintalain 5 §:ssä tarkoitetut hankintayksiköt noudattavat kulloinkin voimassa olevaa lakia tilaaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä (1233/2006) sekä lakia julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista (1397/2016).
  - 12) Riittävän pitkällä siirtymäajalla tarkoitetaan ajanjaksoa neuvottelutuloksen taikka tarjouskilpailun tulosten selviämisen ja sopimuksen mukaisen palvelun aloittamisen välissä. Tämä tarkoittaa, että neuvottelut hankinnoista tai tarjouskilpailu järjestetään niin, että neuvottelun tai tarjouskilpailun tuloksen selviämisen sekä saavutetun sopimuksen mukaisen urakoinnin toteuttamisen väliin jää riittävä aika sopeuttaa toimintaa ja resursseja. Riittävänä aikana voidaan pitää yli vuoden mittaisissa urakointisopimuksissa noin 2–4 kuukautta ja korkeintaan vuoden mittaisissa sopimuksissa noin 1–2 kuukautta ennen sopimuksen päättymistä. Siirtymäaikana urakointi jatkuu normaalisti. Ko. aikarajoja ei voida pitää ehdottomina, koska tilanteet vaihtelevat.
- 6.5. Saamelaiskulttuurin ja saamelaisten perinteisten elinkeinojen toimintaedellytykset turvataan saamelaisten kotiseutualueella saamelaisten kestävä kehityksen mukaisesti (kriteeri 32)
- 6.5.1. Saamelaisten kotiseutualueella valtion hallinnassa olevia alueita ja luonnonvaroja hoidetaan ja käytetään siten, että saamelaisten perinteisten elinkeinojen ja saamelaiskulttuurin harjoittamisen edellytykset turvataan¹³⁾

Indikaattorit

Valtion metsien käytössä seurataan kansainvälisen oikeuden, biodiversiteettisopimuksen artiklan 8(j)¹⁴⁾ ja perustuslain tarkoittamien saamelaisten oikeuksien toteutumista sekä Saamelaiskäräjien ja kolttala-alueella Kolttien kyläkokouksen osallisuutta asian valmistelussa ja päätöksenteossa.

Saamelaiskulttuuriin kuuluvan perinteisen poronhoidon edellyttämät toimenpiteet ja yhteistyön tarve määritellään saamelaisten kotiseutualueen paliskuntien, Saamelaiskäräjien, Kolttien kyläkokouksen ja Metsähallituksen välisellä sopimuksella poronhoidon ja Metsähallituksen toiminnan yhteistyömenettelyistä ja yhteensovittamisesta.

Yhteistoiminnassa noudatetaan edellä mainittua sopimusta sen voimaantulohetkestä alkaen, Metsähallituksen luonnonvarasuunnitelmissa metsätalouden ja saamelaiskulttuurin yhteensovittamista käsitteleviä kohtia sekä Metsähallituksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman lukua 5 Yhdenvertaisuuden edistäminen saamelaisia ja saamelaisten kotiseutualuetta koskevassa toiminnassa¹⁵⁾.

Määritelmät

- 13) Saamelaisten kotiseutualueella tarkoitetaan Enontekiön, Inarin ja Utsjoen kuntien alueita sekä Sodankylän kunnassa sijaitsevaa Lapin paliskunnan aluetta (Laki saamelaiskäräjistä 4 §). Koltta-alueella tarkoitetaan kolttalain (253/1995) 2 §:n mukaista aluetta. Saamelaisten perinteisiä elinkeinoja ovat poronhoito, kalastus, metsästys, keräily ja saamelainen käsityö sekä näiden nykyaikaiset harjoittamisen muodot (HE 309/1993 vp). Saamelaiskulttuurin käsite pitää saamelaisten perinteisten elinkeinojen lisäksi sisällään muun muassa saamen kielen, kulttuuriperinnön, perinteisen tiedon, kulttuuri-ilmaukset sekä luontosuhteen. Tämä kriteeri koskee saamelaisten kotiseutualueen valtion maita.
- 14) Biodiversiteettisopimus artikla 8(j): ...kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti kunnioittaa, suojella ja ylläpitää alkuperäiskansojen ja paikallisten yhteisöjen sellaista tietämystä, keksintöjä ja käytäntöä, joka sisältyy biologisen monimuotoisuuden suojelun ja kestäväen käytön kannalta merkityksellisiin perinteisiin elämänmuotoihin ja edistää ja laajentaa niiden soveltamista mainittujen yhteisöjen luvalla ja myötävaikutuksella sekä rohkaista tietämyksestä, keksinnöistä ja käytännöstä saadun hyödyn tasapuolista jakoa.
- 15) Metsähallitus noudattaa kunkin paliskunnan kanssa sitä sopimusta, jossa paliskunta on mukana. Jos paliskunta sanoutuu irti kaikista sopimuksista, Metsähallitus noudattaa poronhoitolain sekä Metsähallituksen ympäristöoppaan, luonnonvarasuunnitelmien sekä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman kirjauksia.

6.6. Huolehditaan turvallisen ja laadukkaan työnteon edellytyksistä **(kriteeri 22)**

6.6.1. Työn toteuttajille ja työntekijöille luodaan edellytykset turvalliseen ja laadukkaaseen työntekoon sekä työhyvinvointia ja yhdenvertaisuutta edistävään työympäristöön.

Indikaattorit

Työn- ja urakanantajalla²⁷⁾ on menettely, jolla ne varmistavat, että teetetty työ ei vaaranna työn toteuttajien/työntekijöiden turvallisuutta ja terveyttä.

Työn toteuttajalla/Työntekijällä on käytössään yleiset työturvallisuusohjeet.

Työnantaja tunnistaa ja ottaa toiminnassaan huomioon työstä, työolosuhteista ja työajoista¹⁶⁾ aiheutuvat haitta- ja vaaratekijät sekä matkustamisesta aiheutuvan kuormituksen. Mikäli edellä mainittuja tekijöitä ei voida kokonaan poistaa, toteutetaan toimenpiteet, joilla riski pienennetään hallittavalle tasolle.

Työnantaja on järjestänyt lainmukaisen työterveyshuollon¹⁷⁾.

Työnantaja järjestää säännöllisesti olosuhteisiin sopivaa työkykyä ylläpitävää toimintaa, kuitenkin vähintään vuosittain.

Työnantaja, jonka henkilöstö on säännöllisesti vähintään¹⁸⁾ 30 henkeä, laatii vuosittain yhteistyössä henkilöstön edustajien kanssa erityisesti palkkausta ja muita palvelussuhteen ehtoja koskevan tasa-arvosuunnitelman lain¹⁹⁾ vaatimusten mukaisesti.

Edellä mainitut indikaattorit voidaan osoittaa täytetyksi, jos ne sisältyvät organisaation työsuojelun toimintaohjelmaan tai henkilöstö- ja koulutussuunnitelmaan.

Työn toteuttajalle/työntekijälle on annettu tiedoksi työtä/työmaata koskevat työturvallisuutta mahdollisesti vaarantavat tekijät ja maastokohdat.

Työhön liittyvät ohjeet on annettu työn toteuttajan/työntekijän ymmärtämällä kielellä²⁰⁾.

Työntekijällä on tarvittaessa käytettävissään yhteistä kieltä puhuva ja ymmärtävä tulkkaustaitoinen henkilö työhön liittyvissä asioissa.

Työn tekijällä on käytössään työssä tarvittavat yleisohjeet.

Työn tekijälle on annettu työmaakohtaiset työohjeet ja kartat, joissa on merkitty työmaan raja- ja huomioitu laatu-, ympäristö-, työturvallisuus- ja muut vaatimukset²¹⁾. Tilaaja⁴⁹⁾ vastaa ellei muuta ole kirjallisesti sovittu, että epäselvä työmaan tai toimenpiteen raja sekä vaikeasti havaittava erityisen arvokas luontokohde merkitään maastoon.

Määritelmät

- 16) Työajoista johtuvien haitta- ja vaaratekijöiden tunnistaminen perustuu työturvallisuuslakiin (738/2002, 10§).
- 17) työterveyshuoltolaki (1383/2001)
- 18) palveluksessa olevien työntekijöiden määrä joulukuun 31. päivänä
- 19) laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986)
- 20) Kun kyseessä on kielilain (423/2003) 3 §:ssä määritelty julkinen työn- tai urakanantaja, noudatetaan myös kielilakia ja saamelaisten kotiseutualueella saamen kielilakia (1086/2003).
- 21) Muu vaatimus on esimerkiksi latvusmassan poistaminen niiltä ulkoilureiteiltä, joista on tehty sopimus maanomistajan ja reitin ylläpitäjän kesken.

6.7. Työnantajavelvoitteita noudatetaan **(kriteeri 23)**

6.7.1. Työn- ja urakanantajat²⁷⁾ noudattavat työ- ja sosiaalilainsäädäntöä²²⁾, työehtosopimuksia²³⁾ sekä ulkomaalaisen työvoiman käyttöä koskevaa lainsäädäntöä.

Työn- ja urakanantajat antavat työpaikkojen henkilöstön edustajalle tilaajavastuulain edellyttämät tiedot²⁴⁾.

Indikaattorit

Työnantaja tuntee häntä velvoittavien työehtosopimusten, työehtosopimusten, työ- ja sosiaalilainsäädännön sekä ulkomaalaista työvoimaa käytettäessä sitä koskevan lainsäädännön velvoitteet ja työnantajalla on menettelytapa-ohje, joilla varmistetaan voimassa olevan lainsäädännön noudattaminen.

Työnantajat tekevät työsopimukset kirjallisina ja arkistovat ne.

Työaikalain piirissä olevien työntekijöiden työaikakirjanpito järjestetään ja tehtyyn työaikaan perustuvat korvaukset, lisät ja ylityöt korvataan työaikalain tai työehtosopimusten edellyttämällä tavalla²⁵⁾.

Työehtosopimusten ja edellä mainitun lainsäädännön rikkomuksista alueella pyydetään lausunnot työntekijäjärjestöiltä.

Työnteon alkaessa työnantajan taikka tilaajan⁴⁹⁾ on varmistettava, että hänen sopimuskumppaninaan olevaa ulkomaalaista työn toteuttajaa taikka työntekijää on informoitu hänen oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan työn tekijänä Suomessa²⁶⁾.

Määritelmät

- 22) Lainsäädännöllä tarkoitetaan Suomen lainsäädäntöä.
- 23) Työehtosopimuksilla tarkoitetaan Suomessa voimassa olevia työehtosopimuksia.
- 24) laki tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä (1233/2006)
- 25) Työaikalain (872/2019) 32 §:n mukaan työnantajan on kirjattava tehdyt työtunnit ja niistä suoritettavat korvaukset työntekijöittäin. Työaikalain 2 §:ssä mainitaan ne ryhmät, joihin lakia ei sovelleta. Työehtosopimuksella tai paikallisella sopimuksella voidaan sopia poikkeuksia työaikaan liittyviin määräyksiin työaikalain 34–36 §:n sallimissa rajoissa.
- 26) Vaatimus voidaan täyttää antamalla/esittelemällä työn tekijälle esimerkiksi ”Suomeen työhön” -opas, joka löytyy osoitteesta www.te-palvelut.fi. Oppaasta on julkaistu seuraavat kieliversiot: ruotsi, englantti, viro, venäjä, ranska ja puola.

7. Tukitoiminnot

7.1. Resurssit

7.1.1. Sertifikaatin haltija määrittelee ja osoittaa tarpeelliset resurssit kestävän metsänhoidon käytäntöjen järjestämiseksi, toimeenpanemiseksi ja ylläpitämiseksi sekä toiminnan jatkuvaan parantamiseen.

7.2. Työntekijöiden osaaminen varmistetaan (kriteeri 21)

7.2.1. Työntekijöiden riittävä ammatillinen osaaminen varmistetaan.

Indikaattorit

Työn- ja urakanantajalla²⁷⁾ on näyttöä siitä, että se on varmistunut työn toteuttajien riittävästä osaamisesta kuhunkin tehtävänänsä olevaan työhön.

Työnantajalla on näyttöä siitä, että se huolehtii ammatillisen osaamisen²⁸⁾ ylläpidosta ja tarvittavasta kehittämisestä työsuhteen kestäessä.

Määritelmät

- 27) Työn- ja urakanantajalla tarkoitetaan tapauksesta riippuen työnantajarekisteriin rekisteröitynyttä työnantajaa, puunkorjuutyömaan haltijaa tai aliurakoitsijan

urakanantajaa. Tiedot työnantajarekisteriin rekisteröidyistä työnantajista on saatavissa Yritys- ja yhteisötietojärjestelmästä (YTJ).

28) Ammatillisen osaamisen voi saada joko ammatillisen koulutuksen tai työkokemuksen kautta.

7.3. Metsänhoitotöiden laatu varmistetaan (kriteeri 5)

7.3.1. Metsänomistajille metsäpalveluita tarjoavilla toimijoilla²⁹⁾ on käytössään laadunseuranta³⁰⁾ työn laadun hallintaan metsänuudistamiseen ja taimikonhoitoon liittyvissä töissä³¹⁾.

Indikaattorit

(ary + ry) Metsänhoitotöitä tarjoavilla toimijoilla on laadunseuranta laadun varmistamiseen metsänhoitotöissä.

Metsänomistajan ja toimijoiden metsäpalvelusopimuksissa on edellytetty, että toimijalla on käytössään laadunseuranta työn laadun varmistamiseen.

Määritelmät

29) Toimijoilla tarkoitetaan metsänomistajille metsäpalveluita tarjoavia yrityksiä kuten metsänhoitoyhdistyksiä, metsäyhtiöitä ja metsäpalveluyrittäjiä.

30) Työn laadunseurannalla tarkoitetaan dokumentoitua menettelytapaa, jolla osoitetaan tehdyn työn laatu asetettuihin vaatimuksiin nähden. Laadunseuranta voi olla työn toteuttajan tekemää omavalvontaa ja/tai ulkopuolisen tahon tekemää seurantaa.

31) Metsänhoitotöihin luetaan kuuluviksi seuraavat työläjit: maanmuokkaus, kylvö, istutus, taimikon varhaisperkaus ja taimikonharvennus.

7.4. Metsänomistajien osaamista edistetään monipuolisesti (kriteeri 25)

7.4.1. Ryhmäsertifioinnissa mukana oleville metsänomistajille tarkoitettuun täydennyskoulutukseen, henkilökohtaiseen tai ryhmäneuvontaan osallistuvien henkilöiden määrä on vuosittain vähintään 20 % alueen metsänomistajien lukumäärästä³²⁾.

Kriteeri koskee vain alueellista ryhmäsertifiointia.

Indikaattorit

Alueella toimivan Suomen metsäkeskuksen, metsänhoitoyhdistysten, metsäteollisuusyritysten ja metsäoppilaitosten sekä sertifiointiin sitoutuneiden organisaatioiden tilastot niiden alueella järjestämistä metsänomistajien koulutustilaisuuksista sekä metsänomistajille antamasta henkilökohtaisesta³³⁾ ja ryhmäneuvonnasta³⁴⁾. Tilastoista tulee käydä ilmi koulutukseen ja neuvontaan osallistuneiden henkilöiden lukumäärä³⁵⁾.

Koulutuksissa käsiteltäviä aiheita voivat olla mm. taloudellisesti kannattava puuntuotanto ja puunkorjuu, metsäekologia ja talousmetsien luonnonhoito, metsänkasvatuksen eri menetelmät, suometsätalous, metsien vesistö- ja ilmastokysymykset, metsien monikäyttö, luonnontuotteet, riistanhoito, metsien kulttuuriperintö, omatoiminen metsänhoitotyö, jokamiehenoikeudet ja PEFC-metsäsertifiointi.

Määritelmät

- 32) Metsänomistajien lukumäärä lasketaan ryhmäsertifioinnissa mukana olevien metsänomistajien perusteella.
- 33) Henkilökohtaista neuvontaa ovat muun muassa maastokäynti metsä-ammattihenkilön kanssa, muu sitä vastaava tilakäynti, metsäalan verkkoneuvonta, metsänhoitotyön suunnittelu ammattihenkilön kanssa ja ammattihenkilöltä saatu opastus metsätaloustöiden tekemiseen sekä metsien muiden tuotteiden hyödyntämiseen.
- 34) Ryhmäneuvonnalla tarkoitetaan indikaattorissa lueteltujen tahojen metsänomistajille järjestämiä kursseja, verkkokursseja, metsäretkeilyitä ja metsätyönäytköksiä.
- 35) Kriteerissä tarkoitettuun koulutukseen/neuvontaan osallistuneiksi henkilöiksi luetaan metsänomistajat ja muut tilan metsäasioiden hoitoon osallistuvat henkilöt.

7.5. Viestintä

- 7.5.1. Sertifikaatin haltija huolehtii sertifiointin edellyttämästä vuorovaikutuksesta ja viestinnästä paikallisväestölle ja muille sidosryhmille.

7.6. Valitusten käsittely

- 7.6.1. Standardi edellyttää, että käytössä on tarkoituksenmukaiset menettelyt metsien hoitoon, maankäyttöoikeuksiin ja työlöihin liittyvien valitusten ja kiistojen ratkaisemiseksi.

PEFC Suomi tuottaa alla olevasta tekstistä suomenkielisen käännöksen osana sisällön vahvistamisprosessia

The certificate holder shall establish a complaints and appeal resolution mechanism dealing with complaints and appeals relating to the implementation of certification and for sustainable forest management (PEFC FI 1002). The mechanism shall provide for:

- a) acknowledgement of the received complaint/appeal to the complainant/appellant;
- b) gathering and verification of all necessary information, validation and impartial evaluation of the complaint/appeal and decision making on the complaint/appeal;
- c) formal communication of the decision on the complaint/appeal and the complaint/appeal handling process to the complainant/appellant and concerned parties;
- d) appropriate corrective and preventive measures;
- e) an accessible contact point for the complaints and appeals.

7.7. Tietojen dokumentointi

PEFC Suomi tuottaa alla olevasta tekstistä suomenkielisen käännöksen osana sisällön vahvistamisprosessia

- 7.7.1. The standard requires that the organisation's management system shall include documented information required by the standard and determined by the organisation as being necessary for the effectiveness of the sustainable forest management system.
- 7.7.2. The standard requires that the documented information is relevant, and updated as appropriate, to the activities of the organisation.

8. Toiminta

- 8.1. Metsien puusto säilytetään hiilinieluna (kriteeri 2)

- 8.1.1. (ary) Poistuma³⁶⁾ ei ylitä kasvua auditointia edeltävällä viisivuotisjaksolla³⁷⁾. Viisivuotisjakson poistuma voi ylittää kasvun luonnontuhon vuoksi tai luonnontuhon estämiseksi. Kriteeriä sovelletaan, kun sertifioitu pinta-ala on vähintään 700 000 ha.

(ry + mo) Metsävarojen määrä ja laatu turvataan huolehtimalla metsän uudistamisesta uudistushakkuissa.

Indikaattorit

(ary) Viisivuotisjakson poistumaa verrataan valtakunnan metsien inventoinnin³⁸⁾ perusteella alueelle laskettuun kasvuun.

(ry + mo) Oikeuden tekemät ratkaisut ja viranomaisten päätökset⁶⁾, joissa metsän omistajan/haltijan on todettu laiminlyöneen uudistamisvelvoitteen.

Määritelmät

- 36) Poistuma sisältää hakkuukertymän, metsään tähteinä jäävän runkopuun (metsähukkapuu) ja metsään käyttämättä jäävän luontaisesti kuolleen puun (luonnonpoistuma). Poistuman lähteenä käytetään Luonnonvarakeskuksen tilastoja.
- 37) Vastaavana aikana puustoon (runkopuuhun) sitoutuu enemmän hiiltä kuin sitä poistuu runkopuun korjuussa. Metsien puusto säilyy hiilinieluna tiettynä ajanjaksona silloin kun puuston kasvu on suurempi kuin poistuma.
- 38) Luonnonvarakeskuksen valtakunnan metsien inventointi.

- 8.2. Energiapuuta korjataan kestävästi (kriteeri 7)

- 8.2.1. Korjattaessa latvusmassaa ja kantoja hakkuualoilta toimitaan tavoilla, jotka ottavat huomioon hakkuualan puuntuotoskyvyn ja monimuotoisuuden sekä vesiensuojeluun liittyvät näkökohdat. Energiapuun korjuussa tulee noudattaa myös muita standardin vaatimuksia.

Uudistushakkuualoille jätetään korjaamatta biomassaa:

- latvusmassaa³⁹⁾ noin 30 % mahdollisimman tasaisesti
- säästökantoja⁴⁰⁾ vähintään 25 kpl/ha, savi- ja silttimailloin vähintään 50 kpl/ha
- lisäksi aiemmissa hakkuissa jääneet kannot sekä alle 15 cm paksut kannot.

Juurikäävän saastuttamilta alueilta voidaan korjata kaikki havupuun kannot.

Energiapuun korjuussa noudatetaan seuraavia kohdevalintaperusteita.

- a) uudistusalojen latvusmassan korjuuseen sopivat kohteet:
  - kuivahkot kankaat ja niitä viljavammat kivennäismaat ja vastaavat turvemaat.
- b) uudistusalojen kantojen korjuuseen sopivat kohteet:
  - kuivahkot kankaat ja niitä viljavammat kivennäismaat ja vastaavat turvemaat
  - jos uudistusallalla on männynjuurikäppää, kaikki kangasmaiden kasvupaikat karukkokankaita lukuun ottamatta.
- c) kasvatushakkuuiden kokopuun korjuuseen sopivat kohteet:
  - kuivahkot kankaat ja niitä viljavammat kivennäismaat ja vastaavat turvemaat. Kuitenkin jos kuusen osuus runkoluvusta on ennen harvennusta yli 75 %, kokopuun korjuuta ei tule tehdä.
- d) boorinpuutoksesta kärsivissä kuusikoissa latvusmassaa voidaan korjata tai tehdä kokopuun korjuuta, jos metsikön puuston ravinnetasapaino turvataan boorilannoituksella.

Biomassan säästämistä koskevat vaatimukset eivät koske yleis- ja asemakaava-alueiden niitä alueita, joilla metsälakia ei sovelleta.

Indikaattorit

Energiapuun korjuu on tapahtunut alueella kriteerin edellyttämällä tavalla, kun

- a) edellä mainittujen arviointitunnusten (korjuukohteiden valinta, uudistushakkuualoille jätettävän biomassan vähimmäismäärä) suhteen erinomaisiksi tai hyviksi arvioitujen kohteiden osuus korjuualasta on seurannan⁴¹⁾ tulosten perusteella vähintään 90 %

Määritelmät

- 39) Latvusmassaa ovat latvat, oksat, neulaset ja lehdet. Työn tilaajalla²¹⁾ on ohjeet latvusmassan jättämistä koskevan vaatimuksen toteuttamiseen.
- 40) Säästökannoiksi lasketaan viimeisimmässä hakkuussa syntyneet, halkaisijaltaan yli 15 cm paksut kannot.
- 41) Seuranta voi olla sertifikaatin haltijan tai toimijan oma seurantajärjestelmä tai esimerkiksi Suomen metsäkeskuksen toteuttama luonnonhoidon laadunseuranta.

8.3. Luonnontuotteita hyödynnetään kestävästi (kriteeri 33)

- 8.3.1. Luonnontuotteita⁵⁾ hyödynnettäessä toimitaan tavoilla, jotka ottavat huomioon lajiston elinvoimaisuuden, tuoteturvallisuuden, metsätalouden kestävyuden ja paikallisyhteisöt. Keruutoiminnalla ei vaaranneta monimuotoisuuden kannalta tärkeitä elinympäristöjä⁴²⁾ eikä rauhoitettuja ja uhanalaisia kasvilajeja⁴³⁾ kerätä.

(ary) Metsien hoidon ja käytön suunnittelulla edistetään monipuolisesti metsien tarjoamia tuotteita ja palveluja.

Indikaattorit

Luonnontuotteiden kaupallista hyödyntämistä harjoittavilla toimijoilla on käytössään luonnontuotteiden kestävään hyödyntämiseen soveltuva ohjeistus, joka perustuu alan toimijoiden yhdessä kokoamiin parhaisiin käytänteisiin⁴⁴⁾.

(ary) Luonnontuotteiden hyödyntämistä tarkastellaan alueelle laaditussa metsien tilaa ja käyttöä kuvaavassa suunnitelmassa³⁾.

Määritelmät

- 42) Elinympäristöillä tarkoitetaan kohtien **8.10** ja **8.11** elinympäristöjä.
- 43) Rauhoitetuilla, uhanalaisilla ja vaarantuneilla kasvilajeilla tarkoitetaan luonnonsuojeluasetuksessa liitteineen (160/1997), Suomen lajien Punainen lista 2019 - julkaisussa sekä CITES-sopimuksessa (44-45/1976) lueteltuja lajeja.
- 44) Luonnontuotteiden kestävään hyödyntämiseen liittyvillä hyvillä käytänteillä tarkoitetaan seuraaviin julkaisuihin koottuja yleisiä ja lajikohtaisia ohjeita:
  - Seija Niemi, 2012: Opas luonnonkasvien ja erikoisluonnontuotteiden kestävään talteenottoon. Lapin ammattikorkeakoulu
  - Simo Moisio (toim.), 2016: Luonnonyrttiopas. Hyvän käytännön ohjeet luonnonyrttialalle. Opetushallitus
  - Heli Pirinen (toim.), 2018: Luonnontuoteopas. Opetushallitus
  - Seija Niemi & Marjut Turtiainen, 2019. Luonnontuotteista metsänomistajille. Lapin AMK:n julkaisu.

8.4. Monimuotoisuudelle arvokkaat kohteet ja ekosysteemipalvelut turvataan metsän raivauksessa ja metsittämisessä (kriteeri 34)

8.4.1. Standardi edellyttää, että **metsien raivaaminen muuhun maankäyttöön**

- toteutetaan niin, että maankäyttö- ja rakennuslain mukaisessa prosessissa vahvistettujen lainvoimaisten maankäytön suunnitelmien ja kaavojen toteutus ei vaarannu.
- ei vaaranna monimuotoisuudelle arvokkaita kohdissa **8.10**, **8.11** ja **8.16** määriteltyjä kohteita. Kiellosta voidaan poiketa, jos muutos perustuu viranomaisen myöntämään lupaan ja vahvistettuun maankäytön suunnitelmaan.
- ei vaaranna kriteerissä 30 määriteltyjen kiinteiden muinaisjäännösten säilymistä.

Metsiä saa raivata muuhun maankäyttöön enintään 5 % sertifikaatin kattamasta metsäalasta sertifikaatin voimassaoloaikana.

Standardi edellyttää, että **metsittäminen ja puuviljelmien perustaminen**

- toteutetaan niin, että maankäyttö- ja rakennuslain mukaisessa prosessissa vahvistettujen lainvoimaisten maankäytön suunnitelmien ja kaavojen toteutus ei vaarannu.
- toteutetaan ympäristöministeriön perustamilla valtakunnallisilla ja ELY-keskuksen perustamilla maakunnallisilla maisemanhoitoalueilla alueen hoito- ja käyttösuunnitelman mukaisesti.
- toteutetaan Natura 2000- verkostoon kuuluvilla alueilla niin, että se ei vaaranna kohteen suojelun perusteena olevia suojeluarvoja.
- ei vaaranna kriteerissä 30 määriteltyjen kiinteiden muinaisjäännösten säilymistä.

Metsien ulkopuolella olevia luonnonsuojelulain (1096/1996)

- 29 §:n mukaisia luontotyyppisiä, jotka luonnonsuojeluviranomainen on
- luonnonsuojelulain 30 §:n mukaisesti päätöksellään määritellyt ja antanut päätöksen
- tiedoksi maanomistajalle,
- 47 §:n mukaisia erityisesti suojeltavien lajien esiintymispaikkoja, jotka
- luonnonsuojeluviranomainen on rajannut ja ilmoittanut kohteen omistajalle
- 49 §:n ja luonnonsuojeluasetuksen liitteen 5 mukaisia lajien lisääntymis- ja
- levähdyspaikkoja ei metsitetä eikä niille perusteta puuviljelmiä.

Valtakunnallisessa perinnebiotooppien inventoinnissa tunnistettuja valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaita perinnebiotooppeja, joista tieto on annettu maanomistajalle, ei metsitetä eikä niille perusteta puuviljelmiä.

Luonnontilaisia turvemaita ei metsitetä eikä niille perusteta puuviljelmiä.

8.5. Puuston terveydestä huolehditaan (kriteeri 6)

8.5.1. Kuusenjuurikäävän (*Heterobasidion parviporum*) ja männynjuurikäävän (*Heterobasidion annosum*) leviämistä estetään puunkorjuussa. Juurikäävän torjunnassa käytetään käyttäjille ja ympäristölle turvallisia menetelmiä⁴⁵⁾.

Puunkorjuussa vältetään kasvamaan jäävän puuston vahingoittamista sekä puuston kasvuolosuhteita heikentäviä maastovaurioita.

Puutavaran varastoinnissa huolehditaan hyönteistuhojen torjunnasta.

Toimitaan riistavahinkojen ehkäisemiseksi.

Indikaattorit

Juurikäävän torjunnassa ja puutavaran varastoinnissa noudatetaan metsätuhojen torjunnasta säädettyä lakia (1087/2013). Toimivaltainen viranomainen ei ole päätöksellään asettanut lain 24 §:n mukaisia uhkasakkoja tai uhkia eikä antanut 25 §:n mukaisia tuomioita, jotka liittyvät metsätuhojen torjunnasta annetun lain säännösten rikkomiseen.

Kasvatushakkuissa vaurioituneiden puiden keskimääräinen osuus on enintään viisi prosenttia kasvamaan jätetyistä kasvatuskelpoisista puista. Kivennäismaiden⁴⁶⁾ kasvatushakkuissa metsäkoneiden aiheuttamien ajourapainumien keskimääräinen osuus on enintään viisi prosenttia ajourien pituudesta. Ajourapainumien ja vaurioituneiden puiden osuus lasketaan vuosittain viiden edellisen vuoden korjuujäljen tarkastustulosten liukuvana keskiarvona.^{47), 48)}

Työn tilaajalla⁴⁹⁾ on suositukset hakkuutyötä haittaavan ja puustovaurioille altistavan alikasvoksen raivauksesta ennen hakkuuta.

Metsäorganisaatiot⁷⁾ ja metsästysorganisaatiot⁵⁰⁾ tekevät yhteistyötä riistavahinkojen ehkäisemiseksi.

Määritelmät

- 45) Käyttäjille ja ympäristölle turvallisia menetelmiä ovat havupuukantojen käsittely harmaaorvakka- tai urealiuksella.
- 46) Hakkuukohteet jaetaan kivennäis- ja turvemaiden kohteisiin. Kivennäismaaksi katsotaan kasvupaikka, jossa turvekerroksen paksuus on alle 30 cm.
- 47) Kasvatushakkuut, vaurioitunut puu, kasvatuskelpoinen puu ja ajourapainuma sekä muut korjuujäljen mittaamisessa käytetyt termit on määritelty metsälaissa (1092/1996) ja valtioneuvoston asetuksessa metsien kestävästä hoidosta ja käytöstä (1308/2013). Korjuujäljen tarkastusmenettelyn tulee olla vertailukelpoinen Suomen metsäkeskuksen ylläpitämän maastotarkastusohjeen kanssa.
- 48) Korjuujäljen tarkastukset tuottavat omat puustovaurio- ja ajourapainumaprosentit tasa- ja eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuille. Kriteerin tarkoittama puustovaurioiden ja ajourapainumien osuus lasketaan vuosittain sertifiointialueella tehtyjen tasa- ja eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuiden kokonaispinta-aloilla painotettuna keskiarvona.
- 49) Tilaajalla tarkoitetaan luonnollista tai juridista henkilöä, joka urakointipalvelun ostajana ja työn teettäjänä tekee urakointisopimuksen ja jolle työntulos luovutetaan.
- 50) Metsästysorganisaatioilla tarkoitetaan Riistanhoitoyhdistyksiä, Suomen riistakeskusta sekä Suomen Metsästäjäliittoa.

8.6. Taimikot hoidetaan oikea-aikaisesti kuntoon (kriteeri 8)

8.6.1. (ary + ry) Sertifiointialueen vuotuisesta taimikonhoitotarpeesta⁵¹⁾ on tehty vuosittain vähintään 60 %.

(mo) Metsänomistajan metsissä on tehty vähintään 60 % 5-vuotiskauden taimikonhoitotarpeesta⁵²⁾.

Indikaattorit

(ary) Luonnonvarakeskuksen tilastoimia taimikonhoidon⁵³⁾ työmääriä verrataan esimerkiksi valtakunnan metsien inventoinnissa (VMI) vastaavan alueen arvioituun taimikonhoitotarpeeseen⁵¹⁾.

(ry + mo) Taimikonhoidon⁵³⁾ työmääriä seurataan vuosittain ja toteutumaa verrataan metsävaratiedon perusteella tehtyihin toimenpide-ehdotuksiin⁵²⁾.

(mo) Toteumaa arvioidaan viiden vuoden liukuvana keskiarvona.

Määritelmät

- 51) Alueellisessa ryhmäsertifiointinnissa taimikonhoitotarve on sertifiointijakson alkamisajankohtana voimassa oleva, esimerkiksi VMI:ssa alueelle arvioitu taimikonhoitopinta-alaehdotus (seuraavan viisivuotiskauden aikana hoitoa tarvitsevat taimikot).
- 52) Taimikonhoitotarpeeseen lasketaan metsikkökuviot, joihin on metsävaratiedoissa merkitty taimikonhoitoehdotus (lähimmän viisivuotiskauden aikana toteutettavat).
- 53) Taimikonhoitoon kuuluvat seuraavat työläjit: taimikon varhaisperkaus ja taimikonharvennus.

8.7. Metsän uudistamiseen käytetään Suomen luontaiseen lajistoon kuuluvia puulajeja **(kriteeri 15)**

8.7.1. Metsänuudistamisessa käytetään Suomen luontaiseen lajistoon kuuluvia puulajeja⁵⁴⁾ erityistapauksia⁵⁵⁾ lukuun ottamatta.

Indikaattorit

Vuosittain on laadittu yhteenveto muiden kuin Suomen luontaiseen lajistoon kuuluvien puulajien uudistamisesta.

Määritelmät

- 54) Siperianlehtikuusi rinnastetaan Suomen luontaiseen lajistoon kuuluviin puulajeihin.
- 55) Eryistapauksia ovat muun muassa puisto- ja taajamametsiköiden perustaminen, joulukuusten kasvatus ja havujen tuotanto, maiseman hoidon tai kulttuuriympäristön säilymisen vuoksi istutetut metsiköt ja puut sekä hybridihaavan viljely.

8.8. Metsiä ei roskata metsätalouden toimenpiteissä **(kriteeri 28)**

8.8.1. Metsiin ei jätetä metsätalouden toimenpiteissä muovi- tai metallijätteitä eikä vaarallisia jätteitä⁵⁶⁾.

Indikaattorit

Metsätalouden toimenpiteiden yhteydessä tapahtunutta roskaamista ei ole havaittu maastotarkastusten yhteydessä.

(ary) Metsäorganisaatioiden⁷⁾ ja luonnontuotteiden keruutoimintaa järjestävien organisaatioiden yleisohjeisiin sisältyy ohjeet jätteiden asianmukaisesta käsittelystä.

Määritelmät

- 56) Vaarallisilla jätteillä tarkoitetaan jätelajeja, jotka on nimetty valtioneuvoston asetuksessa jätteistä (179/2012) liitteessä 4.

8.9. Kasvinsuojeluaineita käytetään vastuullisesti **(kriteeri 20)**

8.9.1. Metsien hoidossa ja puunkorjuussa käytetään vain hyväksytyjä⁵⁷⁾ kasvinsuojeluaineita.

Lehtipuuvesakkoja ei käsitellä metsänuudistamisaloilla eikä taimikoissa kemiallisin lehvästöruihkutuksin lukuun ottamatta käsittelyä haavan vesakoiden levittämän sienitaudin hävittämiseksi männyn taimikoista.

Kriteerissä 10 tarkoitetuissa arvokkaissa elinympäristöissä ei käytetä kemiallisia kasvinsuojeluaineita.

Kasvinsuojeluaineita käytetään vain välttämättömissä tapauksissa. Näitä voivat olla esimerkiksi metsänuudistamisaloilla taimia haittaavan pintakasvillisuuden torjunta, lehtipuiden kantojen käsittely, tukkimiehentäin torjunta, hirvieläinten aiheuttamien tuhojen torjunta, vieraslajien torjunta ja metsissä tai niiden välittömässä läheisyydessä sijaitsevien havupuutaravarastojen käsittely hyönteistuhojen leviämisen estämiseksi.

Kasvinsuojeluaineiden käyttö juurikäävän leviämisen estämiseksi on sallittua kantokäsittelyllä muualla kuin kriteerissä 10 tarkoitetuissa arvokkaissa elinympäristöissä.

Indikaattorit

(ary) Kasvinsuojeluaineiden suositeltava käyttäminen metsätalouden eri toimenpiteissä sisältyy metsäorganisaatioiden⁷⁾ työohjeisiin ja suosituksiin ja niiden käyttö on dokumentoitu.

Metsänomistajalla on käyttämiensä kasvinsuojeluaineiden käyttöohjeet.

Luomutuotteiden keruussa tarvittava tieto⁵⁸⁾ lannoitus- ja kasvinsuojeluaineiden käytöstä on käytettävissä julkisten tietojen⁵⁹⁾ osalta viranomaisten välityksellä ja tarvittaessa niiden tilojen osalta, joilla on tehty sopimus luomutuotanto-ohjeiden noudattamisesta metsänomistajan tai hänen valtuuttamansa edustajan kanssa.

Määritelmät

57) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (Tukes) hyväksyy ja rekisteröi markkinoille tulevat kasvinsuojeluaineet. Valmisteen biologinen hajoavuus on arvioitu valmisteen hyväksymisen yhteydessä ja markkinoilla on vain sellaisia valmisteita, joissa biologinen hajoavuus on hyväksyttävällä tasolla. Hyväksytyt kasvinsuojeluaineet on listattu Tukesin kasvinsuojeluinerekisterissä.

58) Tarvittavilla tiedoilla tarkoitetaan niiden kohteiden sijaintitietoja, joilla muiden kuin EY-asetuksen 889/2008 liitteessä 1 mainittujen lannoitteiden ja maanparannusaineiden sekä liitteessä 2 mainittujen torjunta-aineiden käyttö on ollut mahdollista.

Metsätaloustoimenpiteiden osalta tällä tarkoitetaan metsälannoitettujen tai torjunta-aineilla käsiteltyjen kohteiden sijaintitietoja. Yksityismetsissä tiedot toimittaa metsänomistaja tai hänen valtuuttamansa taho tai Suomen metsäkeskus, muissa metsissä metsän omistaja/haltija tai muu Ruokaviraston luomukeruuotteiden valvonnasta vastaavan tahon hyväksymä toimija.

59) Julkisella tiedolla tarkoitetaan yksityismetsissä kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain (34/2015) mukaisella valtion tuella rahoitettujen metsänterveyslannoituskohteiden sijaintitietoja. Viranomaisilla tarkoitetaan tässä esimerkiksi Suomen metsäkeskusta ja ELY-keskuksia tai näiden valtuuttamaa toimijaa.

8.10. Suojelualueiden suojeluarvot turvataan (kriteeri 9)

8.10.1. Suojelualueiden²⁹⁾ tai Natura 2000-verkostoon kuuluvien alueiden suojeluarvoja ei heikennetä metsätalouden toimenpiteillä.

Indikaattorit

(ary) Suojelualueiden ja Natura 2000 -verkostoon kuuluvien alueiden sijaintitiedot ovat metsäviranomaisen ja alueella toimivien metsäorganisaatioiden tiedossa ja muiden metsäsertifiointiin sitoutuneiden toimijoiden tiedossa.

Metsänomistajan metsissä sijaitsevien suojelualueiden ja Natura 2000 -verkostoon kuuluvien alueiden sijaintitiedot ovat metsänomistajan tiedossa.

Alueelliset ympäristöviranomaiset eivät ole todenneet suojelualueilla tai niiden ulkopuolella tehdyistä metsätalouden toimenpiteistä suojelualueille aiheutuneita suojeluarvojen heikennyksiä.

Alueelliset ympäristöviranomaiset eivät ole todenneet Natura 2000-alueilla metsätalouden toimenpiteistä aiheutuneita suojeluarvojen heikennyksiä. Natura-alueilla metsätaloustoimenpiteet tehdään sen lain asettamin velvoittein, jolla Natura-alue on perustettu. Lisäksi noudatetaan ympäristöviranomaisen ja maanomistajan yhteisesti sopimaa käyttö- ja hoitosuunnitelmaa tai vastaavaa.

Määritelmät

60) Kriteerissä tarkoitettuja suojelualueita ovat luonnonsuojelulain mukaisesti perustetut luonnonsuojelualueet.

8.11. Arvokkaiden elinympäristöjen ominaispiirteet säilytetään (kriteeri 10)

8.11.1. Metsien hoito- ja käyttötoimenpiteet suunnitellaan ja tehdään siten, että seuraavat vaatimukset toteutuvat:

- a) Luonnonsuojelulain (1096/1996) 29 §:n mukaisia suojeltuja luontotyyppettä, jotka luonnonsuojeluviranomainen on luonnonsuojelulain 30 §:n mukaisesti päätöksellään määritellyt ja antanut päätöksen tiedoksi maanomistajalle tai haltijalle, ei saa muuttaa niin, että niiden ominaispiirteiden säilyminen kyseisellä kohteella vaarantuu.
- b) Metsälain (1093/1996) 10 §:n mukaisten luonnontilaisten tai luonnontilaisten kaltaisten sekä ympäristöstään selvästi erottuvien erityisen tärkeiden elinympäristöjen hoito- ja käyttötoimenpiteet tulee tehdä elinympäristöjen ominaispiirteet säilyttävällä tai vahvistavalla tavalla. Kohteissa ovat sallittuja myös ne toimenpiteet, joille metsäviranomainen on myöntänyt luvan metsälain 11 §:n perusteella.
- c) Vesilain (587/2011) 2 luvun 11 §:n mukaisien luonnontilaisten vesiluontotyyppien⁶¹⁾ luonnontilan vaarantaminen on kielletty pois lukien tapaukset, joihin lupaviranomainen on myöntänyt 2 momentin mukaisen poikkeuksen.
- d) Lisäksi toimenpiteissä säilytetään jäljempänä lueteltujen luonnonsuojelullisesti arvokkaiden elinympäristöjen biologista monimuotoisuutta luonnehtivat ominaispiirteet. Elinympäristöt ovat tärkeimmiltä ominaispiirteiltään luonnontilaisia tai luonnontilaisen kaltaisia, selvästi maastossa havaittavia ja tunnistettavissa olevia.

Kohdan d) luonnonsuojelullisesti arvokkaat elinympäristöt, niiden tärkeimmät säilytettävät ominaispiirteet ja keinot näiden ominaispiirteiden säilyttämiseksi ovat:

1. *Supat ja luontaisesti puuttomat tai vähäpuustoiset paahderinteet*

Kriteerissä tarkoitettujen suppien syvyys on vähintään 10 metriä ja niiden alaosassa on selvästi havaittava kellarimainen pienilmasto. Tärkein säilytettävä ominaispiirre on pienilmaston synnyttämä, ympäristöstään erottuva kasvillisuus, joka säilytetään rajoittamalla hakkuut vain supan reunojen ylimpään osaan. Kriteerissä tarkoitettut puuttomat tai vähäpuustoiset paahderinteet sijaitsevat harjujen kaakkois-, etelä-, lounais- ja länsisuuntaisilla rinteillä. Tärkein säilytettävä ominaispiirre on paahdelajisto, joka säilytetään jättämällä kohde metsittämättä.

2. *Ojittamattomat korvet*

Kriteerin tarkoitamiin elinympäristöihin sisältyvät ojittamattomat⁶²⁾ korvet, jotka eivät lukeudu metsälain 10 §:ssä erityisen tärkeisiin elinympäristöihin, ja jotka ovat puustoltaan luonnontilaisen kaltaisia, eri-ikäisrakenteisia tai joissa kuollutta puustoa on vähintään 20 m³/ha. Alle puolen hehtaarin kohteella kuollutta puusto tulee olla vähintään 10 m³. Korpien tärkein säilytettävä ominaispiirre on vanha puusto, lahoppuusto ja pohjaveden pinnan korkea taso, jota ylläpidetään jättämällä kohteet ojittamatta. Korpien puustoa voidaan käsitellä kasvatushakkuin sekä yksittäisiä puita poistamalla niin, että tärkeimmät ominaispiirteet säilytetään.

3. *Ojittamattomat lettorämeet ja ruohoiset sararämeet*

Ojittamattomien lettorämeiden ja ruohoisten sararämeiden säilytettävät ominaispiirteet ovat rimpi- ja mätäspintojen vaihtelu ja turpeen runsasravinteisuus. Näitä ylläpidetään jättämällä lettorämeet ja ruohoiset sararämeet ojittamatta ja metsänkäsittelyn ulkopuolelle.

4. *Lehtipuuvaltaiset lehdot*

Kriteerissä tarkoitettujen, taimikkovaihetta vanhempien lehtojen tärkein säilytettävä ominaispiirre on useasta puulajista koostunut lehtipuuvaltainen⁶³⁾ puusto. Kasvatushakkuissa toimitaan siten, että lehtipuuvaltaisuus säilyy ja monimuotoisuudelle arvokasta puustoa säästetään.

5. *Puustoltaan vanhat metsät*

Puustoltaan vanhalla metsällä tarkoitetaan metsää, jossa täyttyvät seuraavat vaatimukset:

- I. Vallitsevan puuston ikä on Etelä-Suomessa yli 160 vuotta ja Pohjois-Suomessa yli 200 vuotta⁶⁴⁾
- II. Puusto on eri-ikäisrakenteinen tai koostuu useasta latvuserroksesta ja puulajista taikka on myöhäisen sukkessiovaiheen kuusikko
- III. Puustoa ei ole käsitelty harsinta-, kasvatus- eikä väljennyshakkuin 60 vuoteen. Aiemmat harsinta-, kasvatus- tai väljennyshakkuut eivät ole muuttaneet metsän luontaisia rakennepiirteitä eikä hakkuiden jäljiltä esiinny kantoja enempää kuin 20 kpl/ha.
- IV. Puustossa on vanhoja lehtipuita sekä lisäksi lahoppuita, keloja ja maapuuta Etelä-Suomessa vähintään 15 % ja Pohjois-Suomessa vähintään 20 % puuston tilavuudesta.

Kohteen ominaispiirteet säilytetään jättämällä metsikkö metsätaloustoimenpiteiden ulkopuolelle.

6. *Luonnontilaiset tulvametsät ja metsäluhdat*

Kriteerin tarkoitettamia tulvametsiä ja metsäluhtia luonnehtii vuotuinen tulvavarytmi. Meren, järvien, jokien ja purojen luontaisen tulvimisen ja pintaveden vaihtelujen aikaansaamien kangasmaiden tulvametsiköiden ja turvemaiden metsäluhtien tärkein ominaispiirre on pintaveden luonnollinen vaihtelu, jota säilytetään jättämällä alueet ojittamatta. Puustoa voidaan käsitellä kasvatus- ja suojuspuuhakkuin tai yksittäisiä puita poistamalla lahoppuun säilyminen turvaten.

Mikäli tässä kriteerissä tarkoitettujen arvokkaiden elinympäristöjen pinta-alaosuus on yli viisi prosenttia metsänomistajan omistaman ja sertifiointiin piiriin kuuluvan metsä- ja kitumaan pinta-alasta, voidaan kohdassa d) lueteltuja kohteita kohdan 5 puustoltaan vanhoja metsiä lukuun ottamatta jättää vähimmäispinta-alaosuuden ylimenevältä osalta edellä esitettyjen toimenpiderajoitusten ulkopuolelle.

Indikaattorit

Arvokkaiden elinympäristöjen säilyminen metsätalouden toimenpiteissä:

- a) Oikeusistuimen tekemät päätökset tapauksista, joissa luonnonsuojelulain 29 §:n mukaisten kohteiden ominaispiirteiden säilyminen on vaarantunut.
- b) Oikeusistuimen tekemät päätökset tapauksista, joissa metsälain 10 §:n erityisen tärkeän elinympäristön ominaispiirteet eivät ole säilyneet.
- c) Oikeusistuimen tekemät päätökset tapauksista, joissa vesilain (587/2011) 2 luvun 11 §:n mukaisten luonnontilaisten vesiluontotyyppien luonnontila on vaarannettu.

Kohdissa a), b) ja c) ominaispiirteet eivät ole säilyneet kriteerissä tarkoitettulla tavalla, jos kohteella on toimittu tahallaan tai tuottamuksellisesti luonnonsuojelu-, vesi- tai metsälain vastaisesti.

Kohdassa d) kuvatut luonnonsuojelullisesti arvokkaat elinympäristöt ovat säilyneet ennallaan tai lähes ennallaan seurantatulosten⁴¹⁾ perusteella. "Lähes ennallaan" tarkoittaa, että kohdassa d) lueteltujen elinympäristöjen tärkeimmät, säilytettävät ominaispiirteet ovat säilyneet yli 90 prosentilla kohteiden kokonaispinta-alasta.

Määritelmät

- 61) Luonnontilaisen enintään kymmenen hehtaarin suuruisen fladan, kluuvijärven tai lähteen taikka muualla kuin Lapin maakunnassa sijaitsevan noron tai enintään yhden hehtaarin suuruisen lammen tai järven luonnontilan vaarantaminen on kielletty.
- 62) Kriteerin mukaisia korpia ovat ojittamattomat korvet sekä sellaiset ojitetut korvet, joissa ojituksella ei enää ole kuivattavaa vaikutusta.
- 63) Lehtipuuvaltaisella tarkoitetaan lehtoa, jossa lehtipuiden osuus puuston tilavuudesta on yli 50 %.
- 64) Pohjois-Suomi käsittää Suomen metsäkeskuksen Kainuun, Pohjois-Pohjanmaan ja Lapin alueyksiköiden alueet. Etelä-Suomi käsittää muut alueyksikköalueet.

8.12. Uhanalaisten lajien tunnetut elinpaikat turvataan (kriteeri 12)

8.12.1. Metsätalouden toimenpiteissä turvataan

- a) erityisesti suojeltavien lajien⁶⁵⁾ tunnetut elinpaikat, jotka alueellinen ELY-keskus on rajannut ja ilmoittanut kohteen omistajille ja/tai haltijoille
- b) luontodirektiivin liitteen IV (a) eläinlajien⁶⁶⁾ lisääntymis- ja levähdyspaikat
- c) muiden uhanalaisten lajien⁶⁵⁾ tiedossa olevat elinpaikat Uhanalaisten lajien turvaaminen metsätaloudessa -toimintamallin⁶⁷⁾ mukaisesti.

Indikaattorit

(ary) Metsäorganisaatiot⁷⁾ ovat ottaneet käyttöön metsä- ja ympäristöhallinnon yhteistyössä laatiman toimintamallin⁶⁷⁾ uhanalaisten lajien esiintymätiedon käytöstä.

Alueellisen ELY-keskusten rajaamat ja luonnonsuojelulain 47 §:n mukaisesti kohteen maanomistajalle ja/tai haltijalle ilmoittamat, erityisesti suojeltavien lajien elinpaikat, joiden käsittelyohje tai -suositus⁶⁸⁾ on annettu kohteen omistajalle/haltijalle.

Luonnonsuojelulain 49 §:n ja luonnonsuojeluasetuksen liitteen 5 mukaisten lajien lisääntymis- ja levähdyspaikat.

Muiden uhanalaisten lajien metsänomistajalle tiedoksi saatetut elinpaikat Uhanalaisten lajien turvaaminen metsätaloudessa -toimintamallin mukaisesti.

Määritelmät

- 65) Luettelo erityisesti suojeltavista ja muista uhanalaisista lajeista on valtioneuvoston luonnonsuojeluasetuksen muuttamisesta antaman asetuksen (913/2005) liitteessä 4.
- 66) Luontodirektiivin liitteen IV(a) Suomessa esiintyvät eläinlajit on lueteltu luonnonsuojeluasetuksen liitteessä 5.
- 67) Toimintamallilla tarkoitetaan Uhanalaisten lajien turvaaminen metsätaloudessa -toimintamallia, joka on laadittu ja päivitetään yhteistyössä metsä- ja ympäristöalan toimijoiden kanssa.
- 68) Kohdekohtainen käsittelyohje, jonka alueellinen ympäristöviranomaisen on antanut kohteen omistajan ja/tai haltijan tietoon.

8.13. Luonnonhoidollisilla poltoilla ja kulotuksilla edistetään metsälajien monimuotoisuutta **(kriteeri 13)**

8.13.1. Metsäpaloista ja palon vaurioittamasta puuaineksesta riippuvaisen lajiston elinympäristöjä ylläpidetään ja lisätään metsän- ja luonnonhoidollisilla kulotuksilla ja poltoilla.

Kriteeriä ei sovelleta Ahvenanmaan maakunnassa tai jos sertifioidun metsätalouden pinta-ala on yhteensä alle 200 000 ha.

Indikaattorit

Alueella vuosittain tehtyjen kulotusten lukumäärä⁶⁹⁾ on vähintään 1 kulotus/vuosi/200 000 hehtaaria⁷⁰⁾.

Mikäli sääolot ovat alueella olleet kulotukselle poikkeuksellisen epäsuotuisat, tämä otetaan huomioon kulotusmäärän toteutumista arvioitaessa.

Määritelmät

- 69) Kulotusten lukumäärään luetaan suojelualueilla tehdyt ennallistamispolto, paahderinteiden ja säästöpuuryhmien poltot, uudistusalojen kulotukset sekä kaskeamiset ja yli kahden hehtaarin laajuiset metsäpalot. Metsäpaloalueille jätetään korjaamatta hiiltynyttä ja palanutta puuta yhteensä vähintään 20 kpl hehtaarille kriteerin 14 mukaisesti, silloin kun sitä on kohteella.
- 70) Hehtaarimäärä tulkitaan sertifioidun metsätalouden pinta-alan mukaan.

8.14. Metsätalouden toimenpiteissä jätetään eläviä säästöpuuta, kuollutta puuta sekä säästetään sekapuustoa ja tiheikköjä **(kriteeri 14)**

8.14.1. Metsäluonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi kasvatus- ja uudistushakkuukohteissa sekä energiapuun korjuussa jätetään pysyvästi sekä eläviä säästöpuuta⁷¹⁾ että kuollutta puustoa⁷²⁾.

Monimuotoisuutta ja metsälajistoa turvataan säilyttämällä sekapuustoisuutta ja tiheikköjä.

Indikaattorit

Hakkuissa pysyvästi jätettyjen säästöpuiden lukumäärä on keskimäärin vähintään 10 kappaletta ja kuolleiden puiden lukumäärä keskimäärin vähintään 10 kappaletta hehtaarilla.

Tuore metsätuhon seurauksena syntynyt vahingoittunut puu voidaan laskea mukaan siten, että vahingoittuneiden, elävien ja kuolleiden säästettävien puiden kokonaismäärän yhteensä pitää olla vähintään 20 kpl/ha. Säästöpuut voidaan keskittää leimikkotasolla, joka voi koostua useista erillisistä metsikkökuvioista⁷³⁾. Mikäli leimikkotasolla ei ole riittävästi kuollutta puuta, tehdään vähintään 2–5 tekopötkelöä⁷⁴⁾ hehtaaria kohden erityisesti lehtipuista.

Monipuolisen lajiston ja riistan elinolosuhteiden turvaamiseksi kaikissa metsänkäsittelyn vaiheissa säilytetään tiheikköjä⁷⁵⁾ ja sekapuustoisuutta⁷⁶⁾ silloin, kun niitä esiintyy luontaisesti kuviolla ja sekapuustoisuus ei vaaranna kasvatettavien puulajien kasvatusta.

Määritelmät

71) Säästöpuut ovat eläviä, maamme luontaiseen lajistoon kuuluvia puuta.

Säästöpuiksi jätetään

- petolintujen pesäpuut
- järeät katajat
- vanhat palokoroiset puut
- aiemman puusukupolven järeitä puuyksilöitä
- muodoltaan poikkeuksellisia puuyksilöitä
- jaloja lehtipuita
- kookkaita haapoja
- puumaisia raitoja, tuomia ja pihlajia
- tervaleppiä
- kolopuita
- metson havaittuja hakomispuita.

Edellä lueteltujen puuttuessa jätetään säästöpuiksi biologisen monimuotoisuuden kannalta hyödyllisiä, rinnankorkeusläpimitaltaan vähintään 15 cm paksuja puuta, joilla on hyvät edellytykset kehittyä vanhoiksi puiksi.

Säästöpuut suositellaan jätettäväksi ensisijaisesti ryhmiin ja kohdassa **8.11** lueteltujen arvokkaiden elinympäristöjen välittömään läheisyyteen, kohdan **8.16** tarkoittamien avosoiden reunaan jätetyille suojakaistoille sekä kohdan **8.17** tarkoittamien vesistöjen ja pienvesien suojakaistoille. Kohdissa **8.16** ja **8.17** tarkoitetuille suojakaistoille jätetyt puut sisältyvät säästöpuuston määrään, kun ne täyttävät säästöpuustolle asetetun läpimittavaatimuksen.

Säästöpuuryhmien maanpinta säilytetään rikkomattomana, eikä niiden alustoja raivata.

Säästöpuuta ei tule jättää turvallisuusriskin takia tärkeiden rakenteiden, kuten liikenneväylien tai sähkö- ja puhelinlinjojen, välittömään läheisyyteen eikä muinaisjäänösten päälle.

- 72) Kuolleella puustolla tarkoitetaan rinnankorkeusläpimitaltaan yli 20 cm paksuja keloja ja muita kuolleita pystypuita, pötkelöitä ja maapuita. Lahopuulla ei tarkoiteta taloudellista käyttötarkoitusta varten pystyyn kuivatettuja keloja eikä kuollutta havupuustoa silloin, kun sen korjaamatta jättäminen olisi vastoin lakia metsätuhojen torjunnasta (1087/2013).
- 73) Leimikolla tarkoitetaan puunkorjuuta varten rajattua tai merkittyä saman metsänomistajan omistamaa metsäaluetta, joka voi koostua useista erillisistä ja eri tavoin sekä eri aikaan hakattavista metsikkökuvioista.
- 74) Tekopötkelöt ovat n. 2–5 metrin korkeudelta katkaistavien puiden tyviosia. Uudistushakkuissa tekopötkelöiksi katkaistaan rinnankorkeusläpimitaltaan vähintään 15 cm paksuja puuta.

- 75) Tiheiköt ovat pienialaisia lajistolle suojaa tuovia puuryhmiä. Tiheikön on hyvä olla puustoltaan monilajinen, sisältää kuusia ja olla kooltaan minimissään 10 m². Myös säästöpuuryhmit muodostavat tiheikköjä, kun niiden alustoja ei ole raivattu.
- 76) Sekapuustoisuus tarkoittaa, että metsässä on pääpuulajin lisäksi yhtä tai useampaa puulajia lehtipuita suosien.

8.15. Muuntogeenistä metsänviljelyaineistoa ei käytetä (kriteeri 16)

8.15.1. Metsänviljelyssä ei käytetä muuntogeenistä metsänviljelyaineistoa eikä muutakaan metsänviljelyaineistoa, jonka käyttöä viranomaisen⁷⁷⁾ ei ole hyväksynyt.

Indikaattorit

Muuntogeenistä metsänviljelyaineistoa ei ole metsänviljelyaineiston kaupasta annetun lain (241/2002) valvonnasta vastaavien viranomaisten tietojen mukaan käytetty metsänviljelyssä.

Määritelmät

77) Metsänviljelyaineiston kaupan valvonnasta ja metsänviljelyaineiston hyväksymisestä vastaava viranomais Suomessa on Ruokavirasto.

8.16. Suoluonnon monimuotoisuutta ja ekosysteemipalveluita ylläpidetään (kriteeri 11)

8.16.1. Luonnontilaisten soiden säilyminen turvataan. Suometsien hoidossa huolehditaan vesiensuojelusta sekä edistetään ilmastoystävällisiä käytäntöjä.

Indikaattorit

Vesitaloudeltaan luonnontilaisia tai luonnontilaisen kaltaisia⁷⁸⁾ soita ei uudisojiteta⁷⁹⁾.

Energiapuuviiljelmiä varten ei oteta käyttöön vesitaloudeltaan luonnontilaisia tai luonnontilaisen kaltaisia soita.

Kunnostusojituksia tehdään vain sellaisilla alueilla, joilla ojitus on lisännyt selvästi puuston kasvua⁸⁰⁾. Puuntuotannollisesti vähätuottoiset ojitetut suot jätetään ennallistumaan.

Kunnostusojitussuunnitelmiin sisältyy vesiensuojelusuunnitelma⁸¹⁾, johon sisältyvät vesiensuojelutoimenpiteet on toteutettu tarkoituksenmukaisella tavalla. Vähäistä suuremmasta kunnostusojitus- ja ojitusmätästyshankkeesta, silloin kun vettä johdetaan alapuoliseen vesistöön, on tehty vesilain mukainen ilmoitus ELY-keskukselle.

Avosoiden sekä ennallistumaan jätettävien soiden reunaan jätetään selkeästi muusta maastosta erottuvilla vaihettumisvyöhykkeillä vähintään 10 metriä leveä suojakaista, jolla sallittuja ovat vain poimintahakkuut ja johdeojan kaivuu vesienpalauttamistarkoituksissa ojitusten vuoksi kuivahtaneelle suojelu- tai muulle luonnontilaiselle suolle. Kaistalla ei tehdä maanmuokkausta ja pensaskerros säästetään. Leimikon säästöpuut voidaan keskittää suojakaistalle.

Toimijoilla on käytössään suometsien hoitoon soveltuva ohjeistus tarkoituksenmukaisista maanmuokkaus-, ojitus- ja hakkuumenetelmistä. Ohjeistus perustuu ajantasaiseen tietoon ja sen laadinnassa on otettu huomioon soiden käsittelyn ilmastovaikutukset.

Määritelmät

- 78) Vesitaloudeltaan luonnontilainen tai luonnontilaisen kaltainen suo on ekosysteemi, joka kerryttää turvetta ja jossa ei ole näkyvässä ihmistoiminnan aiheuttamia luontaisen vesitalouden muutoksia tai muita merkittäviä ihmistoiminnan jälkiä. Kasvupaikka on suota, jos maata peittää turvekerros tai pintakasvillisuudesta yli 75 % on suokasvillisuutta.
- 79) Uudisojituksella ei tarkoiteta yksittäisten laskuojien tekoa luonnontilaisille soille välttämättömästä ojitusteknisestä syystä. Kunnostusojitusalueisiin sisältyviä ojittamattomia suoalueen osia voidaan ojittaa, mikäli se on tarkoituksenmukaista ojitusalueen vesitalouden järjestelyn kannalta eikä se vaaranna merkittävästi kunnostusojitusalueella suo- ja metsäluonnon monimuotoisuutta. Kriteeri ei rajoita metsälain perusteella mahdollisesti edellytettyä vesitalouden järjestelyä turvemaiden uudistusaloilla eikä uusjakojen tukemisesta annetun lain (24/1981) tarkoittamia ojituksia.
- 80) Kunnostusojituksen tulee olla taloudellisesti tarkoituksenmukaista ottaen huomioon kasvupaikan ravinteisuus, lämpösumma ja kohteella kasvavan puuston määrä. Tarkoituksenmukaisiksi kunnostusojituskohteiksi ei katsota puuntuotannollisesti vähätuottoisia turvemaita, joilla runkopuun vuotuinen kasvu on alle kuutiometrin hehtaaria kohden ja joita ei koske metsälain 5a §:n mukainen uudistamisvelvoite.
- 81) Vesiensuojelusuunnitelmiin sisältyvät muun muassa:
- kunnostusojitukseen liittyvien toimenpiteiden vaikutus pinta- ja pohjavesien pinnan korkeuteen
  - kriteereissä 10 määriteltyjen arvokkaiden elinympäristöjen huomioon ottaminen
  - kunnostusojituksesta mahdollisesti aiheutuva maaperän syöpymisvaara
  - kaltevuussuhteet ja vesien johtaminen pois kunnostusojitusalueelta
  - vesiensuojelutoimenpiteet ja niiden mitoitus.

8.17. Vesistöjen ja pienvesien läheisyydessä toimittaessa huolehditaan vesiensuojelusta ja luonnonhoidosta (kriteeri 17)

8.17.1. Vesistöjen⁸²⁾ ja lähteiden varteen jätetään kiintoaine- ja ravinnekuormitusta sitova sekä varjostusta ja monimuotoisuutta turvaava suojakaista, jossa säilytetään kasvillisuuden kerroksellisuus. Suojakaistan leveys on keskimäärin vähintään 10 metriä, mutta kaikkialla vähintään 5 metriä. Suojakaistalla tehdään vain poimintahakkuuta, joissa säilytetään monipuolisesti erikokoista puustoa lehtipuustoa suosien.

Suojakaistalla ei tehdä

- maanmuokkausta
- lannoitusta
- kantojen korjuuta
- pensaskerroksen kasvillisuuden raivausta⁸³⁾
- kemiallista torjuntaa kasvinsuojeluaineilla⁸⁴⁾.

Uomaltaan alle 2 m leveiden ojamaisten, suoristettujen ja perattujen purojen suojakaista on vähintään 5 m. Suojakaistoilta runkopuut voidaan poistaa. Poikkeukset eivät koske uomia, joissa on Suomen luontaiseen lajistoon kuuluva lohikalakanta⁸⁵⁾. Suojakaistan muut yllä luetellut vaatimukset ovat voimassa.

Latvusmassan jättämistä suojakaistalle vältetään. Uomaan luontaisesti kaatuneita runkoja ei poisteta⁸⁶⁾.

Norojen⁶¹⁾ läheisyydessä toimitaan kriteerin 10 vaatimusten mukaisesti.

Uoman ylitykset toteutetaan niin, ettei uomaa merkittävästi muuteta ja sen suuntaan muodostu vettä johtavia painanteita.

Mikäli vesilain mukaan toteutettavat vesitalouden järjestelyt vaativat luonnontilansa menettäneen puron perkaamista ja suojakaistalla liikkumista, voidaan suojakaistavaatimuksista tarvittaessa poiketa perkausta vaativalla alueella.

Metsätien perusparannus ja uuden metsätien rakentaminen toteutetaan niin, että mahdollistetaan vaelluskalojen ja muun vesieliöstön esteetön liikkuminen ja vesiensuojelusta huolehditaan.

Uudistusaloilla, joilta johdetaan vettä laskuojaan, toteutetaan tarkoituksenmukaiset vesiensuojelutoimenpiteet.

Indikaattorit

Käsittelyalueella⁸⁷⁾ suojakaista on säilynyt kriteerin edellyttämällä tavalla silloin, kun seurannan perusteella⁴¹⁾ suojakaistan pituudesta yli 90 prosentilla maanpinta on pysynyt rikkoutumattomana ja kasvillisuudessa on säilynyt kerroksellisuutta ja peitteisyyttä.

Uoman ylitykset eivät ole aiheuttaneet merkittäviä vaikutuksia uoman rakenteeseen eikä uoman suuntaan ole muodostunut vettä johtavia painanteita.

Metsäteiden perusparannuksen ja uuden tien rakentamisen yhteydessä rummut ja sillat on asennettu niin, että vesistöihin ei ole luotu esteitä vaelluskalojen ja muiden vesieliöiden liikkumiselle.

Uudistusaloilta, joilta johdetaan vettä laskuojaan, on toteutettu tarkoituksenmukaiset vesiensuojelutoimenpiteet.

Määritelmät

- 82) Vesistöihin luokitellaan kuuluvan meret, järvet, lammet, joet ja purot. Puroja ovat myös pienet uomat, jossa on vettä ympäri vuoden ja kalan kulku on mahdollista. Purojen tunnistamiseen voidaan käyttää Ranta10-aineistoa ja lohikalakanta-aineistoa.
- 83) Maisemallisista, virkistyskäytöllisistä tai luonnonhoidollisista syistä voidaan raivata pensaskerrosta tai pienikokoista puustoa vesistöjen rannoilla.
- 84) Kasvinsuojeluaineella tarkoitetaan lain kasvinsuojeluaineista 1563/2011 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1107/2009 määritelmän mukaista kasvinsuojeluainetta.
- 85) Kohteiden tunnistamiseen voidaan käyttää lohikalakanta-aineistoa.
- 86) Runkoja voi poistaa, mikäli niistä aiheutuu haittaa vesistön virkistyskäytölle, luonnonhoidolle tai tulvan vaaraa.
- 87) Käsittelyalue on yhdestä tai useammasta metsikkökuvioista koostuva kokonaisuus tai kartalle rajattu alue, jolla tehdään samantyyppisiä hakkuu- tai muita metsänhoitotoimenpiteitä pääasiassa koko alueella.

8.18. Pohjavesien laatu turvataan metsätalouden toimenpiteissä **(kriteeri 19)**

8.18.1. Vedenhankintaa varten tärkeillä (1-luokka, 1E-luokka) ja soveltuvilla (2-luokka, 2E-luokka) pohjavesialueilla⁸⁸⁾ ei käytetä⁸⁹⁾ kemiallisia kasvinsuojeluaineita eikä lannoitteita eikä korjata kantoja. Turvemaiden tuhkalannoitus on sallittua, mikäli se ei vaaranna pohjaveden laatua⁹⁰⁾. E-luokan pohjavesialueilla lannoitus on sallittua, mikäli se ei vaaranna E-luokitukseen

johtanutta pohjavedestä riippuvaista pinta- tai maaekosysteemiä. E-luokan pohjavesialueilla ei käytetä kemiallisia kasvinsuojeluaineita.

Indikaattorit

(ary) Metsäorganisaatioilla⁷⁾ on käytössään tai saatavilla luokiteltujen pohjavesialueiden sijaintitiedot.

(ary) Torjunta-aineiden ja lannoitteiden käytön rajoitukset on otettu huomioon metsäorganisaatioiden⁷⁾ työohjeissa ja suosituksissa. Vedenhankintaa varten tärkeillä (1-luokka, 1E-luokka) ja soveltuvilla (2-luokka, 2E-luokka) pohjavesialueilla ei ole todettu seurannassa⁴¹⁾ kantojen korjuukohteita.

(ry + mo) Metsänomistajan saatavissa ovat sijaintitiedot luokitelluista pohjavesialueista.

(ry + mo) Torjunta-aineiden ja lannoitteiden käytön rajoitukset on otettu huomion niiden käytössä. Kantojen korjuukohteita ei todeta vedenhankintaa varten tärkeillä (1-luokka, 1E-luokka) ja soveltuvilla (2-luokka, 2E-luokka) pohjavesialueilla.

E-luokan pohjavesialueilla ei ole käytetty kemiallisia kasvinsuojeluaineita.

Määritelmät

88) Pohjavesialueluokkia ovat 1-, 1E-, 2-, 2E ja E-luokka. Suomen pohjavesialueet on luokiteltu vedenhankintakäyttöön soveltuvuuden ja suojelutarpeen perusteella vedenhankintaa varten tärkeisiin (luokka 1) ja muihin vedenhankintakäyttöön soveltuviin (luokka 2) pohjavesialueisiin. Lisäksi E-luokkaan on luokiteltu pohjavesialueet, joiden pohjavedestä luonnontilainen tai luonnontilaisen kaltainen, muun lainsäädännön suojelema merkittävä pintavesi- tai maaekosysteemi on suoraan riippuvainen.

89) Kasvinsuojeluaineiden käytöllä ei tarkoiteta taimitarhoilla tukkimiehintäin torjunta-aineella käsiteltyjen taimien istutusta pohjavesialueella eikä kantokäsittelyaineiden käyttöä, kun käytössä noudatetaan Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (Tukes⁵⁷⁾ kasvinsuojelurekisterissä antamia ohjeita ja rajoituksia.

90) Tuhkalannoitteiden, joihin on lisätty booria, käyttö pohjavesialueilla on kielletty.

8.19. Jokamiehen oikeudet turvataan ja ulkoilureittien kulkukelpoisuus varmistetaan **(kriteeri 27)**

8.19.1. Metsissä liikkuminen, oleskelu ja luonnontuotteiden keruu ovat mahdollisia jokamiehen oikeuksien⁹¹⁾ puitteissa.

Ulkoilureittien kulkukelpoisuutta ylläpidetään metsien monikäyttöedellytysten turvaamiseksi.

Indikaattorit

Todennettuja jokamiehen oikeuksien rajoituksia ei ole merkittävästi.

Ulkoilulain (606/1973) mukaisella ulkoilureittitoimituksella tai maanomistajan kanssa erillisin sopimuksin perustetut ja merkityt ulkoilureitit rajataan maanmuokkauksen ja kantojen korjuun ulkopuolelle. Reiteille ei jätetä latvusmassaa. Reitistöä varten tehdyt kiinteät rakenteet säilytetään metsätalouden toimenpiteissä. Reittien kulkukelpoisuus on otettu huomioon kriteerissä edellytetyllä tavalla, kun seurannan⁴¹⁾ mukaan ennallaan säilynyttä reittipohjaa on yli 90 % sen toimenpiteiden alaisesta pituudesta ja kun reittiä ei ole katkaistu kulkukelvottomaksi tai on varmistettu vaihtoehtoinen reitti.

Määritelmät

- 91) Jokamiehenoikeuksia ovat muun muassa
- liikkuminen esimerkiksi jalan, hiihtäen tai pyöräillen
  - tilapäinen leiriytyminen toisen maalla
  - metsämarjojen, sienten ja eräiden muiden luonnontuotteiden keruu
  - kuivien risujen, maahan pudonneiden käpyjen ja pähkinöiden kerääminen.

Jokamiehenoikeudella ei saa

- tehdä tulta
- vahingoittaa puita tai pensaita
- vahingoittaa taimikoita tai viljelyksiä
- ajaa moottoriajoneuvolla maastossa
- kerätä rauhoitettuja kasveja tai jäkälää tai sammalia
- perustaa riistan ruokintapaikkoja-
- roskata ympäristöä.

Jokamiehenoikeuden käyttömahdollisuus ja sen rajat riippuvat alueen vallitsevasta maankäytöstä.

Lisätietoa jokamiehenoikeuksista Ympäristöministeriön laatimasta oppaasta Jokamiehenoikeudet – Lainsäädäntöä ja käytäntöä (julkaisusarja Suomen ympäristö 30/2012).

8.20. Kiinteät muinaisjäännökset säilytetään (kriteeri 30)

- 8.20.1. Metsien hoito- ja käyttötoimenpiteet suunnitellaan ja tehdään siten, että muinaismuistolain (295/1963) vaatimukset toteutuvat. Muinaismuistolain mukaisten kiinteiden muinaisjäännösten⁹²⁾ kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu niihin kajoaminen on kielletty ilman lain nojalla annettua lupaa.

Indikaattorit

Oikeuden tekemät ratkaisut, joissa on todettu muinaismuistolain 1 §:n 2 momentin mukainen muinaismuistorikkomus.

Määritelmät

- 92) Tietoa kiinteiden muinaisjäännösten sijainnista löytyy Museoviraston ylläpitämästä Kulttuuriympäristön rekisteriportaali -verkkopalvelusta.

8.21. Poronhoidon toimintaedellytykset turvataan (kriteeri 31)

- 8.21.1. Poronhoitoalueella Metsähallituksen hallinnassa olevilla valtion metsäalueilla metsätalouden toimenpiteet ja poronhoito sovitetaan yhteen paikallisen yhteistyön avulla niin, että poronhoidon harjoittamisen edellytykset turvataan pitkäjänteisesti ja laaja-alaisesti metsätalouden toimenpiteissä.

Indikaattorit

Tavoitteen saavuttamiseksi Metsähallituksen tulee olla yhteistyössä asianosaisten paliskuntien edustajien kanssa silloin, kun se tekee sellaisia toimenpiteitä, joilla voi olla oleellista vaikutusta poronhoidon harjoittamiseen. Oleelliset toimenpiteet ja yhteistyön tarve tulee määrittellä yhdessä niin, että tavoite saavutetaan. Yhteistoiminnassa noudatetaan Metsähallituksen ja Paliskuntain yhdistyksen 4.4.2013 yhdessä allekirjoittamaa sopimusta⁹³⁾

sekä Metsähallituksen luonnonvarasuunnitelmissa metsätalouden ja porotalouden yhteensovittamista käsitteleviä kohtia.

Määritelmät

93) Sertifiointikriteeri tarkoittaa kulloinkin voimassa olevaa sopimusta. Kriteeri koskee saamelaisten kotiseutualueen ulkopuolisen poronhoitoalueen valtion maita. Metsähallitus noudattaa kunkin paliskunnan kanssa sitä sopimusta, jossa paliskunta on mukana. Jos paliskunta sanoutuu irti kaikista sopimuksista, Metsähallitus noudattaa poronhoitolain, Metsähallituksen ympäristöoppaan ja luonnonvarasuunnitelmien kirjauksia.

8.22. Lasten ja nuorten metsätietämystä ja luontosuhteen kehittymistä edistetään (kriteeri 26)

8.22.1. Alueella on ajantasainen toimenpideohjelma, jolla edistetään lasten ja nuorten metsätietämystä ja vahvistetaan luontosuhdetta.

Kriteeri koskee vain alueellista ryhmäsertifiointia.

Indikaattorit

Alueen metsäalan toimijat⁹⁴) tarkistavat yhdessä metsäalan nuorisotyöstä sekä metsä- ja luontoalan koulutuksesta vastaavien tahojen kanssa toimenpideohjelman vuoden kuluessa sertifikaatin tarkistamisesta. Toimenpideohjelman toteuttamisessa pyritään aktiivisesti yhteistyöhön myös muiden asiasta kiinnostuneiden, alueella toimivien tahojen kanssa.

Toimenpideohjelma sisältää suunnitelman

- a) lasten ja nuorten metsäluontoa, metsänhoitoa, metsien monipuolista käyttöä ja metsätaloutta koskevan tietämyksen lisäämiseksi ja luontosuhteen vahvistamiseksi
- b) metsäkäyntien toteuttamisesta yhteistyössä päiväkotien, koulujen ja harrastustoimijoiden kanssa
- c) metsä- ja luontoalan ammattiin hakeutuvien ja alalla jo opiskelevien nuorten harjoittelu- ja työssäoppimispaikkojen järjestämiseksi sekä nuorten työllistymismahdollisuuksien edistämiseksi.

Toimenpideohjelmissa määritellään tavoitteet, joiden toteutumista seurataan vuosittain.

Metsäsertifiointiin sitoutuneet ja muut toimenpideohjelmien laadinnassa mukana olleet tahot koostavat ja toimittavat tiedot omista tapahtumistaan sertifikaatin haltijalle.

Määritelmät

94) Kriteerin tarkoittamia alueen metsäalan toimijoita ovat muun muassa Suomen metsäkeskus, Metsähallitus, metsänhoitoyhdistykset ja puunhankintaorganisaatiot sekä yrittäjä- ja työntekijäjärjestöt.

9. Suoritusarviointi

9.1. Seuranta, mittaus, analysointi ja arviointi

9.1.1. Metsävarojen seuranta ja niiden hoidon arviointia, mukaan lukien ekologiset, sosiaaliset ja taloudelliset vaikutukset, on tehtävä määräajoin ja tulokset tulee ottaa huomioon suunnitteluprosessissa.

9.1.2. Metsien terveydentilaa ja elinvoimaisuutta on seurattava määräajoin erityisesti koskien tärkeimpiä bioottisia ja abioottisia tekijöitä, kuten tuholaisia, tauteja, ylilaidunnusta,

ylitiheyttä, paloja ja ilmastotekijöistä, ilmansaasteista tai metsänhoitotoimenpiteistä aiheutuneita tuhoja, joilla voi olla vaikutusta metsäekosysteemien terveydentilaan ja elinvoimaisuuteen.

9.1.3. Silloin kun luonnontuotteet ovat metsänomistajan tai metsänhoidosta vastaavan hallinnassa, ja osa sertifioidun alueen metsien hoitoa ja käyttöä, on niiden hyödyntämistä säädeltävä, seurattava ja valvottava.

9.1.4. Työoloja tulee seurata säännöllisesti ja mukauttaa tarvittaessa.

9.2. Sisäinen auditointi

9.2.1. Tavoitteet

Sertifikaatin haltijalla tulee olla sisäinen auditointiohjelma, jolla tuotetaan suunnitelluin aikaväleihin tietoa toimintajärjestelmän

a) vastaavuudesta

- organisaation toimintajärjestelmää koskeviin vaatimuksiin;
- kansallisen kestävän metsänhoidon standardin vaatimuksiin

b) toteuttamisen ja ylläpidon tehokkuudesta.

9.2.2. Organisaatio

Sertifikaatin haltija

a) suunnittelee, laatii, toteuttaa ja ylläpitää auditointiohjelmaa(ia) joka sisältää tarkastusten toistuvuuden, menetelmät, vastualueet, suunnitteluvaatimukset ja raportoinnin, ja jossa otetaan huomioon kyseessä olevien prosessien merkitys ja aikaisempien auditointien tulokset;

b) määrittelee auditointikriteerit ja kunkin auditoinnin soveltamisalan;

c) valitsee auditoinnit ja toteuttaa auditoinnit varmistaakseen auditointiprosessin objektiivisuuden ja puolueettomuuden;

d) varmistaa, että auditoinnin tulokset raportoidaan asiaankuuluvasta toiminnasta vastaaville;

e) säilyttää dokumentoidut tiedot osoituksena auditointiohjelman toteutuksesta ja auditoinnin tuloksista.

9.3. Johdon katselmus

9.3.1. Standardi edellyttää, että johdon vuosittainen katselmus sisältää ainakin

a) aiempien johdon katselmusten perusteella tehtyjen toimenpiteiden tilan;

b) toimintajärjestelmän kannalta olennaiset muutokset sisäisissä ja ulkoisissa tekijöissä;

c) tiedot organisaation toiminnasta, mukaan lukien kehityssuunnat koskien:

- poikkeamia ja korjaavia toimenpiteitä

- seurannan mittaamisen tuloksia
- auditoinnin tuloksia

d) mahdollisuudet jatkuvaan parantamiseen

9.3.2. Standardi edellyttää, että johdon katselmuksen tulokset sisältävät jatkuvan parantamisen mahdollisuuksia ja toimintajärjestelmän muutostarpeita koskevat päätökset.

9.3.3. Standardi edellyttää, että dokumentoidut tiedot säilytetään osoituksena johdon katselmuksen tuloksista.

10. Parantaminen

10.1 Poikkeamat ja korjaavat toimenpiteet

10.1.1. Standardi edellyttää, että kun poikkeamia esiintyy, sertifikaatin haltija

- a) reagoi poikkeamiin ja tarvittaessa:
  - i. ryhtyy toimiin niiden hallitsemiseksi ja korjaamiseksi
  - ii. käsittelee niiden seuraamuksia;
- b) arvioi tarvetta toimille poikkeaman syiden poistamiseksi, jotta sama ei toistu tai tapahdu muualla:
  - i. arvioimalla poikkeaman;
  - ii. selvittämällä poikkeaman syyt;
  - iii. määrittämällä vastaavien poikkeamien olemassaolon tai mahdollisuuden niiden esiintymiselle
- c) toteuttaa tarvittavat toimenpiteet
- d) arvioi tehtyjen korjaavien toimenpiteiden vaikuttavuutta
- e) tekee tarvittaessa muutoksia toimintajärjestelmään.

10.1.2. Standardi edellyttää, että korjaavien toimenpiteiden tulee olla tarkoituksenmukaisia havaittujen poikkeamien vaikutuksiin nähden.

10.1.3. Standardi edellyttää, että organisaatio säilyttää dokumentoidut tiedot osoituksena:

- a) poikkeamien luonteesta ja siitä seuranneista toimenpiteistä
- b) korjaavien toimenpiteiden tuloksista

10.2. Jatkuva parantaminen

10.2.1. Metsien hoidon ja käytön kestävyyttä sekä sitä ohjaavan toimintajärjestelmän soveltuvuutta, tarkoituksenmukaisuutta ja vaikuttavuutta parannetaan jatkuvasti.

Liite 1. Vaatimusten soveltaminen joulupuu- ja leikkohavuviljelmiin

PEFC:n kansainväliset metsänhoidon vaatimukset sisältävä PEFC ST 1003:2018-standardi antaa mahdollisuuden soveltaa kriteeristöä puuviljelmiin PEFC ST 1003:2018 -standardin liitteen 1 mukaisesti. Suomen kansallisen standardin osalta erilliset soveltamisohjeet on katsottu tarpeellisiksi joulupuuviljelmiä koskien. Joulupuuviljelmillä noudatetaan Suomen kansallisen standardin vaatimuksia tässä liitteessä kuvattuja poikkeuksia lukuun ottamatta.

PEFC FI 1002:20XX Metsäsertifiointin kriteerit	Tulkinta joulupuuviljelmille
6.1. Metsänkayttöilmoituksella osoitetaan hakkuun laillisuus ja selvitetään ympäristönäkökohdat.	6.1 ei koske joulupuu- tai leikkohavuviljelmillä tehtäviä hakkuita. Ympäristönäkökohdat selvitetään joulupuuviljelmien suunnittelu – ja perustamisvaiheessa.
8.10. Suojelualueiden suojeluarvot turvataan, 8.11 Arvokkaiden elinympäristöjen ominaispiirteet säilytetään ja 8.12. Uhanalaisten lajien tunnetut elinpaikat turvataan.	Joulupuu- tai leikkohavuviljelmien perustamisvaiheessa varmistetaan, että alueella ei ole: - 29 §:n mukaisia luontotyyppejä, jotka luonnonsuojeluviranomainen on luonnonsuojelulain -30 §:n mukaisesti päätöksellään määritellyt ja antanut päätöksen tiedoksi maanomistajalle, - 47 §:n mukaisia erityisesti suojeltavien lajien esiintymispaikkoja, jotka luonnonsuojeluviranomainen on rajannut ja ilmoittanut kohteen omistajalle - 49 §:n ja luonnonsuojeluasetuksen liitteen 5 mukaisia lajien lisääntymis- ja levähdyspaikkoja - Valtakunnallisessa perinnebiotooppien inventoinnissa tunnistettuja valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaita perinnebiotooppeja, joista tieto on annettu maanomistajalle - suojelualueita tai Natura 2000 -alueita
8.14. Metsätalouden toimenpiteissä jätetään eläviä säästöpuita, kuollutta puuta sekä säästetään sekapuustoa ja tiheikköjä	8.14 ei koske joulupuu- ja leikkohavuviljelmiä. Ympäristönäkökohtia tarkastellaan laajemmassa mittakaavassa koko metsälössä. Toiminnan ulkopuolelle jäävät, joulupuuviljelmän välittömässä läheisyydessä olevat säästöpuukohteet tunnistetaan joulupuuviljelmän perustamisvaiheessa. Joulupuuviljelmällä tehdyt hoitotoimenpiteet eivät vahingoita säästöpuuryhmiä.
8.7. Metsänuudistamisessa käytetään Suomen luontaiseen lajistoon kuuluvia puulajeja.	8.7 on mainittu, että vaatimus ei koske erityistapauksia, joita ovat muun muassa puisto- ja taajamametsiköiden perustaminen, joulupuiden kasvatus ja havujen tuotanto, maiseman hoidon tai kulttuuriympäristön säilymisen vuoksi istutetut metsiköt ja puut sekä hybridihaavan viljely.
8.9. Kasvinsuojeluaineita käytetään vastuullisesti	Joulupuu- ja leikkohavuviljelmillä voidaan käyttää Tukesin hyväksymiä kasvinsuojeluaineita pintakasvillisuuden torjunnassa ja muiden tuhojen torjunnassa välttämättömissä tapauksissa. Kasvinsuojeluaineita käytetään vastuullisesti ja niiden käytöstä pidetään käyttökirjanpitoa. Kasvinsuojeluaineiden kanssa tekemisissä olevilta henkilöiltä edellytetään laajemman Kasvinsuojelututkinnon voimassaoloa.

Liite 2. Suomen metsätalouden keskeistä lainsäädäntöä

Tässä liitteessä kuvataan suomalaiseseen metsätalouteen liittyvää keskeistä lainsäädäntöä ja sen metsänomistajille ja toimijoille asettamia velvoitteita. Erityisesti on tuotu esille lakeja, jotka vastaavat kansainvälisen PEFC-standardin (PEFC ST 1003:2018) asettamiin vaatimuksiin. Liite on informatiivinen. Lakien koko sisältö on vapaasti luettavissa oikeusministeriön omistamasta oikeudellisen aineiston julkisesta ja maksuttomasta Internet-palvelusta www.finlex.fi.

Laki	Kuvaus lain sisällöstä
Metsälaki (1093/1996)	<p>Lain tarkoituksena on edistää metsien taloudellisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävästä hoitoa ja käyttöä siten, että metsät antavat kestävästi hyvän tuoton samalla, kun niiden biologinen monimuotoisuus säilytetään (1 §). Maanomistajan on tehtävä metsäkeskukselle metsänkäyttöilmoitus käsittelyalueella aiotusta hakkuusta, hakkuutavasta, uudistamistavasta sekä käsittelyalueella mahdollisesti olevien erityisen tärkeiden elinympäristöjen käsittelystä (14 §). Laki määrittelee myös metsän hakkaajan ja suunnittelijan vastuut (7 §). Metsän hakkaajan tulee puunkorjuussa ja muissa siihen liittyvissä toimenpiteissä osaltaan huolehtia siitä, että noudatetaan lain säännöksiä. Leimikkosuunnitelman tekijä vastaa siitä, että leimikkosuunnitelma on lain mukainen.</p> <p>Laki kieltää metsän hävittämisen. Metsänomistajan velvollisuutena on uudistaa metsä uudistushakkuun jälkeen (5 §, 5 a §). Uudistamisvelvoite koskee myös metsätalousmaata, joka on ilmoitettu otettavaksi muuhun käyttöön, jos maankäyttötapaa ei ole neljän vuoden kuluessa hakkuun tai muun toimenpiteen päättymisestä muutettu (3 §). Metsän raivaaminen muuhun käyttöön voi vaatia maankäyttö- ja rakennuslain, ympäristönsuojelulain tai vesilain mukaisen luvan. Metsälakia sovelletaan kunnes luvan myöntämistä koskeva päätös on saanut lainvoiman.</p> <p>Laki edellyttää, että metsiä tulee hoitaa ja käyttää siten, että turvataan yleiset edellytykset metsien biologisen monimuotoisuuden kannalta tärkeiden elinympäristöjen säilymiselle (10 §). Lisäksi suojametsäalueella metsää on hoidettava ja käytettävä erityistä varovaisuutta noudattaen ja siten, ettei toimenpiteillä aiheuteta metsärajan alenemista (12 §). Metsän säilyminen asutuksen tai viljelyn suojaamiseksi tuulille erittäin alttiilla meren tai sisävesien saarilla ja rannoilla tai ylänneillä ja jyrkänneillä taikka maanvyörymien ehkäisemiseksi voidaan asettaa suurempia rajoituksia metsän käytölle (13 §).</p> <p>Laki säätää Suomen metsäkeskuksen tehtäväksi laatia alueellisen metsäohjelman yhteistyössä metsäalaa edustavien ja muiden sidosryhmien kanssa sekä seurata sen toteutumista (26 §). Ohjelmaa tarkistetaan tarpeen vaatiessa. Ohjelma sisältää metsien kestävä hoidon ja käytön yleiset tavoitteet, kestävä metsätalouden rahoitusta koskevassa lainsäädännössä tarkoitetuille toimenpiteille ja niiden rahoittamiselle asetettavat tavoitteet sekä alueen metsätalouden kehittämiseksi asetettavat yleiset tavoitteet.</p>

	<p>Ohjelmaan ei oteta tietoja, jotka ovat yksilöitävissä yksittäistä metsäkiinteistöä koskeviksi.</p> <p>Alueelliseen metsäohjelmaan tulee sisältyä:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kuvaus metsien, metsätalouden ja puunkäytön tilasta sekä niiden kehittämistarpeista ja -tavoitteista - tavoitteet tarkoituksenmukaisille metsätoimenpiteille - kuvaus metsien biologisesta monimuotoisuudesta mukaan lukien suojelualueet - kuvaus metsätalouteen ja metsiin perustuvista elinkeinoista, niiden työllisyysvaikutuksista sekä niiden kehittämistarpeista ja -mahdollisuuksista - arvio ohjelman toteutumisen taloudellisista ja ympäristövaikutuksista sekä muista vaikutuksista.
Kiinteistörekisterilaki (392/1985)	Suomessa Maanmittauslaitos ylläpitää kiinteistötietojärjestelmää, joka sisältää kiinteistöjen perustiedot ja välilliset tiedot omistajista (1 §).
Maakaari (540/1995)	Laki määrittelee perusteet metsäkiinteistöjen saantoon ja omistuksen kirjaamiseen.
Laki puutavaran ja puutuotteiden markkinoille saattamisesta (897/2013)	Lailla puutavaran ja puutuotteiden markkinoille saattamisesta pannaan täytäntöön EU:n puutavara-asetus (EU N:o 995/2010) ja sen nojalla annetut EU:n säädökset. Puutavara-asetus edellyttää, että toimijoiden on käytettävä ns. asianmukaisen huolellisuuden järjestelmää varmistamaan puutavaran ja puutuotteiden laillisuuden.
Maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999)	<p>Maankäyttöä ohjataan kaavoituksella (1 §). Kaavaa valmisteltaessa on oltava vuorovaikutuksessa niiden henkilöiden ja yhteisöjen kanssa, joiden oloihin tai etuihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa (5 §). Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset.</p> <p>Kaavoitusmenettely järjestetään niin, että alueen maanomistajilla ja niillä, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, sekä viranomaisilla ja yhteisöillä, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään, on mahdollisuus osallistua sen valmisteluun.</p> <p>Maisemaa muuttavat toimenpiteet, kuten puiden kaataminen, ovat luvanvaraisia lain määrittelemillä alueilla (128 §). Maisematyöluja vaaditaan esimerkiksi toimittaessa asemakaava-alueilla ja osalla yleiskaava-alueista.</p> <p>Laki edellyttää, että valtioneuvoston asettamat alueidenkäyttötavoitteet on otettava huomioon ja niiden</p>

	<p>toteuttamista on edistettävä maakunnan suunnittelussa, kuntien kaavoituksessa ja valtion viranomaisten toiminnassa (24 §).</p> <p>Alueidenkäyttötavoitteiden avulla taitetaan yhdyskuntien ja liikenteen päästöjä, turvataan luonnon monimuotoisuutta ja kulttuuriympäristön arvoja sekä parannetaan elinkeinojen uudistumismahdollisuuksia. Niillä myös sopeudutaan ilmastonmuutoksen seurauksiin ja sään ääri-ilmiöihin. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat osa maankäyttö- ja rakennuslain mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää.</p>
Yksityistielaki (560/2018)	<p>Laki edellyttää, että tieoikeus on perustettava mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti siten, että tien tarkoitus saavutetaan mahdollisimman edullisesti ja että tiestä tai sen käyttämisestä ei aiheudu ympäristölle tarpeetonta haittaa eikä kenellekään suurempaa vahinkoa tai haittaa kuin on välttämätöntä (4 §). Laki turvaa vielä erikseen Natura-alueet ja niiden luontoarvot (21 §).</p> <p>Laki edellyttää, että tie pidetään liikennetarpeen edellyttämässä kunnossa ja että kunnossapidossa otetaan huomioon myös liikenneturvallisuus. Tien kunnossapidossa on tämän lain lisäksi noudatettava, mitä luonnonsuojelulaissa, vesilaissa, muinaismuistolaisissa, metsälain 3 luvussa, ympäristönsuojelulaissa sekä muussa laissa säädetään (24 §).</p>
Laki metsätuhojen torjunnasta (1087/2013)	<p>Lain tarkoituksena on metsien hyvän terveyden ylläpitäminen ja metsätuhojen torjuminen (1 §). Laki asettaa mm. veloitteen maanomistajalle poistaa vahingoittuneet puut metsästä (6 §) sekä metsän hakkaajalle veloitteen huolehtia juurikäävän torjunnasta kesäaikaisissa hakkuissa (8a §). Jos metsässä esiintyy poikkeuksellisen paljon metsätuhoja tai vaara laajan metsätuhon leviämiseen tai syntymiseen on olemassa, maa- ja metsätalousministeriö voi metsätuhon leviämisen tai syntymisen estämiseksi määrätä vaara-alueen maanomistajat poistamaan metsästä tarpeellisen määrän puita tai ryhtymään muihin välttämättömiin toimiin (9 §).</p> <p>Luonnonvarakeskuksen tehtävänä on Suomen metsäkeskuksen avustuksella seurata ja ennakoita metsätuhoja aiheuttavien kasvitautien ja tuhoeläinten esiintymistä ja leviämistä, sekä tutkia tuhojen syy- ja seuraussuhteita sekä tuhojen taloudellista merkitystä (12 §). Luonnonvarakeskuksen on vuosittain toimitettava maa- ja metsätalousministeriölle selvitys seurannan tuloksista.</p>
Laki kasvinsuojeluaineista (1563/2011)	<p>Lain tavoitteena on varmistaa kasvinsuojeluaineiden asianmukainen ja kestävä käyttö ja vähentää niiden käytöstä aiheutuvia riskejä (1 §). Laki edellyttää, että kasvinsuojeluaineita on käytettävä asianmukaisesti havaitun tarpeen mukaan ja käyttöohjeita noudattaen. Jos kasvinsuojeluaineita käytetään ammattimaisesti, myös integroidun torjunnan yleisiä periaatteita on noudatettava (6</p>

	<p>§).</p> <p>Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (Tukes) on varmistettava, että ammattimaisille käyttäjille, jakelijoille ja neuvojille on tarjolla kasvinsuojeluaineiden asianmukaista ja turvallista käsittelyä ja käyttöä koskevaa koulutusta (8 §). Kasvinsuojeluaineita saa levittää vain tähän tarkoitukseen sopivilla, hyväkuntoisilla ja turvallisilla välineillä (12 §). Kasvinsuojeluaineita saa ammattitoiminnassa käyttää vain kasvinsuojelututkinnon suorittanut henkilö (17 §).</p> <p>Turvallisuus- ja kemikaalivirasto hyväksyy ja rekisteröi markkinoille tulevat kasvinsuojeluaineet sekä valvoo niihin liittyvää lainsäädäntöä (5 §). Hyväksytyjen aineiden listassa ei ole WHO:n luokkien 1A ja 1B torjunta-aineita.</p>
Euroopan Parlamentin ja Neuvoston asetus (EU) 2019/1021	POP-yhdisteiden käyttöä rajoittava Tukholman yleissopimus on EU-alueella saatettu voimaan EU:n POP-asetuksella. Asetus on suoraan sovellettavaa lainsäädäntöä kaikissa EU-maissa. Suomessa Tukes valvoo POP-asetuksen 3 ja 4 artikloissa mainittua aineiden valmistusta ja markkinoille saattamista koskevien kieltojen ja rajoitusten noudattamista. ELY-keskukset ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiset valvovat POP-yhdisteiden käyttöä koskevia kieltoja ja rajoituksia.
Laki metsänviljely-aineiston kaupasta (241/2002) Maa- ja metsätalousministeriön asetus metsänviljelyaineiston kaupasta (1055/2002)	Laki edellyttää, että markkinoitavien metsänviljelyssä käytettävien taimien on oltava terveitä, elinvoimaisia ja metsänviljelyyn sopivia (MMM:n asetus 8 §).
Jos metsänviljelyaineiston käytön todetaan tai voidaan perustellusti arvioida aiheuttavan fenotyypisten tai geneettisten ominaisuuksiensa vuoksi haitallisia vaikutuksia metsätaloudelle, ympäristölle, geenivaroilta tai luonnon monimuotoisuudelle, maa- ja metsätalousministeriö voi kieltää aineiston markkinoinnin loppukäyttäjälle (26 §).	
Lannoitevalmistelaki (539/2006)	Lain tavoitteena on, että Suomessa markkinoille saatettavat lannoitevalmisteet ovat turvallisia ja hyvälaatuisia sekä kasvintuotantoon sopivia (1 §). Lannoitevalmiste ei saa sisältää sellaisia määriä haitallisia aineita, tuotteita tai eliöitä, että sen käyttöohjeiden mukaisesta käytöstä voi aiheuta vaaraa ihmisten tai eläinten terveydelle tai turvallisuudelle, kasvien terveydelle taikka ympäristölle (5 §).
Luonnonsuojelulaki (1096/1996)	Lain tavoitteena on luonnon monimuotoisuuden ylläpitäminen, maisema-arvojen vaaliminen, luonnonvarojen ja luonnonympäristön kestävän käytön tukeminen, luonnontuntemuksen ja luontoharrastuksen lisääminen sekä luonnontutkimuksen edistäminen (1 §). Luonnonsuojelulain nojalla on turvattu tietyt metsäiset luontotyytit (29 §) sekä erityisesti suojeltavien lajien tärkeät esiintymispaikat (47 §). Laki kieltää rauhoitettujen lajien

	tappamisen, pyydystämisen ja häiritsemisen (39 §) sekä kaupan (45 §).
Vesilaki (587/2011)	Lailla säännellään kattavasti eri vesienkäyttömuotoja ja sen tavoitteena on säilyttää vesien hyvä tila (1 §). Vesitaloushankkeet, jotka voivat muuttaa vesistön asemaa, syvyyttä, vedenkorkeutta tai virtaamaa, rantaa tai vesiympäristöä taikka pohjaveden laatua tai määrää, vaativat lupaviranomaisen luvan (3 luku, 2 §). Sillan tai kuljetuslaitteen tekeminen yleisen kulku- tai valtaväylän yli on aina luvanvaraista (3 luku, 3 §). Vesilaki kieltää tiettyjen vesiluontotyyppien luonnontilan vaarantamisen (11 §).
Ympäristönsuojelulaki (527/2014)	Laki säätelee ympäristön pilaantumista ja siihen liittyviä velvoitteita sekä määräyksiä. Laki edellyttää, että toiminnanharjoittajan on oltava selvillä toimintansa ympäristövaikutuksista, ympäristöriskeistä ja niiden hallinnasta sekä haitallisten vaikutusten vähentämismahdollisuuksista (6 §). Laki asettaa toiminnanharjoittajalle velvollisuuden ehkäistä ennakolta ja rajoittaa ympäristön pilaantumista (7 §). Laki asettaa luvanvaraiseksi toiminnan, josta aiheutuu pilaantumisen vaaraa (27 §). Lakiin sisältyy mm. kieltö pohjavesien (17 §) ja maaperän (16 §) pilaamisesta.
Muinaismuistolaki (295/1963)	Suomen aikaisemmasta asutuksesta ja historiasta kertovat kiinteät muinaisjäännökset ovat rauhoitettuja lain turvin (1 §). Kohteiden rauhoitusta valvoo Museovirasto (3 §).
Metsästyslaki (615/1993)	Lakia sovelletaan metsästykseseen ja rauhoittamattomien eläinten pyydystämiseen ja tappamiseen sekä riistanhoitoon, riistaeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaamiseen ja koiran pitämiseen (1 §). Oikeus harjoittaa metsästyksiä ja määrätä siitä kuuluu alueen omistajalle (6 §). Laki edellyttää, että metsästyksiä harjoitetaan kestävän käytön periaatteiden mukaisesti ja riistaeläinkantojen tuoton jatkuvuutta turvataan riistanhoidolla (20 §). Hirvieläinten pyyntiin vaaditaan pyyntilupa Suomen riistakeskukselta (26 §). Metsästysoikeuden käyttämisestä ja riistanhoidosta valtion alueilla päättää se viranomainen, jonka hallinnassa alue on (44 §).
Riistahallintolaki (158/2011)	Laki määrittelee Suomen Riistakeskuksen ja riistanhoitoyhdistysten vastuut kestävän riistatalouden ja metsästyksen harjoittamisesta (1 §). Riistakeskuksen yhteydessä toimivat alueelliset riistaneuvostot (5 §). Ne lisäävät riistatalouteen liittyvää avointa ja vuorovaikutteista sidosryhmäyhteistyötä sekä pyrkivät toiminnallaan edistämään erilaisten intressien yhteensovittamista. Lisäksi alueelliset riistaneuvostot osallistuvat riistakantojen hoitoa ohjaavien valtakunnallisten hoitosuunnitelmien valmisteluun.
Pelastuslaki (379/2011)	Lain tavoitteena on parantaa ihmisten turvallisuutta ja vähentää onnettomuuksia (1 §). Laki velvoittaa varovaisuuteen tulen käsittelyssä ja kieltää avotulen tekeminen toisen maalle ilman

	<p>maanomistajan lupaa (6 §). Metsämaan kulotus tulee aina tehdä erityistä varovaisuutta noudattaen ja kulotuksen käytännön työhön perehtyneen metsäammattilaisen valvonnassa (7 §). Kulotuksen suorittajan tulee ilmoittaa kulotuksesta ennakolta pelastuslaitokselle (8 §).</p>
<p>Työturvallisuuslaki (738/2002)</p>	<p>Lain tarkoituksena on parantaa työympäristöä ja työolosuhteita, mihin sisältyy työntekijöiden työkyvyn turvaaminen ja ylläpitäminen. Lain tavoitteena on myös ennaltaehkäistä ja torjua työtapaturmia sekä ammattitauteja (1 §). Laki vaatii työn vaarojen kartoittamista ja riskien arviointia (10 §) sekä työntekijän perehdyttämistä työtehtäviin (14 §).</p>
<p>Laki työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta (44/2006)</p>	<p>Lain tarkoituksena on varmistaa työsuojelua koskevien säännösten noudattaminen sekä parantaa työympäristöä ja työolosuhteita. Tämä toteutuu työsuojelun viranomaisvalvonnan sekä työnantajan ja työntekijöiden yhteistoiminnan avulla (1 §). Työnantaja laatii työpaikalle työsuojelun toimintaohjelman (9 §).</p>
<p>Laki yhteistoiminnasta yrityksissä (334/2007)</p>	<p>Laki edistää yrityksen ja sen henkilöstön välisiä vuorovaikutuksellisia yhteistoimintamenettelyjä, jotka perustuvat henkilöstölle oikea-aikaisesti annettuihin riittäviin tietoihin yrityksen tilasta ja sen suunnitelmista. Lain tavoitteena on yhteisymmärryksessä kehittää yrityksen toimintaa ja parantaa työntekijöiden vaikutusmahdollisuuksia yrityksessä tehtäviin päätöksiin (1 §). Lakia sovelletaan yrityksissä, joissa työntekijöiden määrä on säännöllisesti vähintään 20 (2 §).</p>
<p>Laki tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä (1233/2006)</p>	<p>Lain pyritään harmaan talouden torjuntaan, ja sen tarkoitus on edistää yritysten välistä tasavertaista kilpailua sekä työehtojen noudattamista (1 §). Lakia sovelletaan Suomessa tehtävään työhön kaikilla toimialoilla, ja se koskee sekä suomalaisia että ulkomaalaisia yrityksiä näiden käyttäessä ulkopuolista työvoimaa (2 §). Laki velvoittaa työn tilaajan selvittämään, että hänen sopimuskumppaninsa on täyttänyt sopimispuolina ja työnantajina lakisääteiset velvoitteensa (5 §).</p>
<p>Työsopimuslaki (55/2001)</p>	<p>Laki on työelämän peruslaki, jota sovelletaan lähes kaikissa työsuhteissa tehtävän työn laadusta riippamatta. Lakia sovelletaan työnantajan ja työntekijän välisessä sopimuksessa (<i>työsopimus</i>), jolla työntekijä sitoutuu tekemään työtä työnantajan lukuun tämän johdon ja valvonnan ja kun työnteosta maksetaan työntekijälle palkkaa (1 §).</p>
<p>Työaikalaki (872/2019)</p>	<p>Laki on yleislaki, jota sovelletaan sekä työ- että virkasuhteen perusteella tehtävään työhön (1 §). Alle 18-vuotiaana tekemästä työstä säädetään lisäksi nuorista työntekijöistä annetussa laissa (998/1993). Työaikaa on työhön käytetty aika ja aika, jolloin työntekijä on velvollinen olemaan työntekopaikalla työnantajan käytettävissä (3 §). Lain 38 §:n mukaan ainoastaan sellainen työntekijä, jonka pääasiallisena tehtävänä on johtaa ja valvoa muiden työntekijöiden työtä tai joka on tehnyt sopimuksen</p>

	<p>joustotyöstä, voi sopia kirjallisesti lisä- ja ylityökorvausten sekä sunnuntaityöstä maksettavan korvauksen maksamisesta erillisenä kuukausikorvauksena.</p>
<p>Ulkoilulaki (606/1973)</p>	<p>Lain tehtävä on muun muassa määritellä virallisten ulkoilureittien (2 §) ja retkeilyalueiden (16 §) perustamiseen liittyvät käytännöt. Retkeilyalue voidaan perustaa valtion maalle, jolla on ulkoilun kannalta huomattava yleinen merkitys. Alueen käyttö on järjestettävä niin, että ulkoilutoiminnan tarpeet tulevat riittävästi otetuksi huomioon (16 §).</p>
<p>Laki Metsähallituksesta (234/2016)*</p>	<p>Metsähallitus on maa- ja metsätalousministeriön ohjauksessa ja sen hallinnonalalla toimiva valtion liikelaitos, jonka toiminnasta säädetään Metsähallituksesta annetussa laissa. Ympäristöministeriön ohjaustehtävistä säädetään 9 §:ssä. Laki määrittelee Metsähallituksen tehtäviksi sen hallinnassa olevien valtion omistamien maa- ja vesiomaisuuden kestävä hoidon, käytön ja suojelun. Metsähallitus harjoittaa liiketoimintaa tässä laissa säädettyjen yhteiskunnallisten velvoitteiden puitteissa ja hoitaa julkisia hallintotehtäviä. Metsähallitus toimii liiketaloudellisten periaatteiden sekä eduskunnan sille hyväksymien palvelutavoitteiden ja muiden toimintatavoitteiden mukaisesti (2 §). Luonnonvarojen kestävä hoidon ja käytön olennaisena osana Metsähallituksen on riittävästi otettava huomioon biologisen monimuotoisuuden suojeleminen ja tarkoituksenmukainen lisääminen metsien, meren ja muiden luonnonvarojen hoidolle, käytölle ja suojelulle asetettujen muiden tavoitteiden kanssa. Metsähallituksen on lisäksi otettava huomioon luonnon virkistyskäytön sekä työllisyyden edistämisen vaatimukset (6 §).</p> <p>Metsähallituksen hallinnassa olevien valtion alueiden käyttöä koskevan päätöksenteon apuna paikallisen väestön aseman huomioon ottamiseksi ja toimintojen yhteensovittamisen edistämiseksi on maakunta- tai aluekohtaisia neuvottelukuntia. Saamelaiden kotiseutualueeseen kokonaisuudessaan kuuluvaan kuntaan asetetaan kuntakohtaiset neuvottelukunnat, joiden tehtävänä on käsitellä valtion maa- ja vesialueiden sekä niihin kuuluvien luonnonvarojen kestävä käyttöä ja hoitoa (39 §).</p> <p>Metsähallituksen hallinnassa olevien luonnonvarojen hoito, käyttö ja suojeleminen on sovittava yhteen saamelaiskäräjistä annetussa laissa (974/1995) tarkoitetulla saamelaiden kotiseutualueella siten, että saamelaiden kulttuurin harjoittamisen edellytykset turvataan, sekä poronhoitoalalla tarkoitetulla poronhoitoalueella siten, että poronhoitoalalla säädettyt velvoitteet täytetään (6.2 §).</p>
<p>Erämaalaki (62/1991)</p>	<p>Erämaa-alueita perustetaan valtion maille alueiden erämaaluonteen säilyttämiseksi, saamelaiskulttuurin ja luontaiselinkeinojen turvaamiseksi sekä luonnon monipuolisen käytön ja sen edellytysten kehittämiseksi Pohjois-Suomessa (1 § ja 3 §). Erämaa-alueen hoidossa ja käytössä on noudatettava hoito- ja käyttösuunnitelmaa, jonka laatii metsähallitus ja vahvistaa ympäristöministeriö. Erämaa-alueiden metsät säilytetään luonnontilaisina tai niissä harjoitetaan luonnonmukaista metsänhoitoa (7 §).</p>

<p>Laki saamelaiskäräjistä (974/1995)*, Perustuslaki (731/1999)</p>	<p>Saamelaisten oikeudet alkuperäiskansana kotiseutualueellaan on turvattu erillisellä lailla. Saamelaisilla alkuperäiskansana on saamelaisten kotiseutualueella omaa kieltään ja kulttuuriaan koskeva itsehallinto sen mukaan kuin tässä laissa ja muualla laissa säädetään (1 §). Saamelaisten kotiseutualueella tarkoitetaan Enontekiön, Inarin ja Utsjoen kuntien alueita sekä Sodankylän kunnassa sijaitsevaa Lapin paliskunnan aluetta (4 §).</p> <p>Perustuslain mukaan saamelaisilla alkuperäiskansana on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan (17 §). Saamelaisilla on saamelaisten kotiseutualueella kieltään ja kulttuuriaan koskeva itsehallinto sen mukaan kuin lailla säädetään (121 §). Julkisen vallan on turvattava perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen (22 §).</p>
<p>Poronhoitolaki (848/1990)</p>	<p>Poronhoitolaki luo puitteet poronhoidon ja porotalouden harjoittamiselle. Laki määrittelee poronhoitoalueen ja erityisesti poronhoitoa varten tarkoitetun alueen rajat (2 §). Rajan pohjoispuolella sijaitsevat valtion maat muodostavat erityisesti poronhoitoa varten tarkoitetun alueen. Tällä alueella olevaa maata ei saa käyttää sillä tavoin, että siitä aiheutuu huomattavaa haittaa poronhoidolle.</p> <p>Poronhoitoa saadaan tässä laissa säädettyin rajoituksin harjoittaa poronhoitoalueella maan omistus- tai hallintaoikeudesta riippumatta (3 §). Poroja laidunnetaan metsälaissa tarkoitetulla suojametsäalueella erityistä varovaisuutta noudattaen ja siten, ettei laiduntaminen aiheuta metsärajan alenemista (3 a §).</p> <p>Poroja on hoidettava siten, etteivät ne pääse viljelyksille ilman maanomistajan lupaa eivätkä aiheuta vahinkoa metsänuudistusaloilla oleville taimikoille tai muutoinkaan aiheuta tarpeettomasti vahinkoa maa- tai metsätaloudelle (31 §). Erityisen painavista syistä paliskunta on velvollinen aitaamaan myös metsänuudistusaloilla olevat, muiden kuin valtion, kunnan tai seurakunnan omistamalla alueella olevat taimikot (32 §).</p> <p>Lisäksi laki edellyttää, että hakkuutyöt on suoritettava siten, ettei poroille aiheuteta vahinkoa (42 §).</p>
<p>Kolttalaki (253/1995)*</p>	<p>Laki edistää kolttaväestön ja -alueen elinolosuhteita ja toimeentulomahdollisuuksia sekä ylläpitää ja edistää kolttakulttuuria (1 §). Laissa tunnustetaan kolttsaamelaisten ikiaikainen hallintoelin sekä asianhoito Kolttien kyläkokouksen kautta (42 §).</p> <p>Laissa annetaan kolttille erityisiä maankäyttöön liittyviä oikeuksia (9 §).</p>
<p>Rikoslaki (39/1889)</p>	<p>Rikoslaki säättää rangaistavaksi varkauden, kavalluksen, luvattoman käytön (28 luku, 1 §, 2 §) ja hallinnan loukkauksen, ml. toisen maan luvattoman käytön (11 §).</p>

	Laki ehkäisee korruptiota kieltämällä ja säättämällä rangaistavaksi lahjuksen ottamisen ja pyytämisen (40 luku, 1 §, 2 §, 3 §).
Laki Suomen metsäkeskuksesta (418/2011)	<p>Metsäkeskuksen tehtävä on metsiin perustuvien elinkeinojen edistäminen, metsiä koskevan lainsäädännön toimeenpano ja metsätietoihin liittyvien tehtävien hoitaminen (1 §).</p> <p>Metsäkeskuksen julkisiin hallintotehtäviin kuuluu mm. kestävä metsän hoidon ja käytön suunnittelu- ja selvitystehtävät, metsiin perustuvien elinkeinojen, ilmasto- ja energiatavoitteiden, metsien monimuotoisuuden säilymisen ja metsätalouden muun ympäristönsuojelun edistäminen, kansallisen metsäohjelman ja alueellisten metsäohjelmien laatiminen, seuranta ja toteuttaminen, metsätalouden valtakunnallisen ja alueellisen yhteistoiminnan edistäminen, metsiin perustuvien elinkeinojen edistäminen yhteistyössä alueellisten ja maakunnallisten organisaatioiden kanssa, metsätaloutta edistävä koulutus, neuvonta ja tiedotus, metsätalouteen liittyvien lakien valvonta sekä metsätalouden ja metsien tilan ja kehityksen seuraaminen (8 §).</p>
Laki Suomen metsäkeskuksen metsätietojärjestelmästä (419/2011)	<p>Metsäkeskuksen metsätietojärjestelmä sisältää tiedot luonnollisten henkilöiden kiinteistöjen omistajuutta ja hallintaa koskevista tiedoista sekä näihin liittyvistä metsävaratiedoista. Näitä tietoja ovat kuvion tai muun maantieteellisesti rajatun metsäalueen puustoa, maaperää, kasvupaikkaa, sijaintia ja geometriaa, pinta-alaa, käytön rajoituksia, monimuotoisuutta ja muita erityispiirteitä sekä metsänhoito- ja luonnonhoitotöitä, hakkuita ja muita toimenpiteitä koskevia ehdotuksia tai jo toteutettuja toimenpiteitä koskevat sekä muut julkisten hallintotehtävien hoitamisessa välttämättömät metsätiedot (4 §).</p> <p>Laki edellyttää, että metsävaratiedoissa ei saa olla olennaisia puutteita, virheitä eikä väärintulkintoja. Lisäksi tietojärjestelmään tallennettuja metsävaratietoja on säännöllisin väliajoin päivitettävä (7 §).</p>
Laki vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä (1299/2004)	<p>Vesienhoidon järjestämisen yleisenä tavoitteena on suojella, parantaa ja ennallistaa vesiä niin, ettei pintavesien ja pohjavesien tila heikkene ja että niiden tila on vähintään hyvä. Lain tarkoituksena on, että vesienhoidon järjestämisessä otetaan huomioon vesien laadun lisäksi vesien riittävyys, vesien kestävä käyttö, vesipalvelut ja niiden taloudellinen selvitys, tulvasuojelu, vesien virkistyskäyttö, vesien välityksellä leviävät taudit sekä vesiekosysteemien suojelu ja vesiekosysteemeihin suoraan yhteydessä olevien maaekosysteemien ja kosteikkojen suojelu (1 §). Lakia toimeenpannaan määrittelemällä pinta- ja pohjavesimuodostumat, joiden tilaa seurataan ja jotka luokitellaan kuuden vuoden välein. Kaikkien vesimuodostumien osalta määritellään toimenpiteet, joilla tilatavoitteet saavutetaan vuoteen 2027 mennessä ja ne kootaan toimenpideohjelmiin ja vesienhoitosuunnitelmiin, jotka Valtioneuvosto hyväksyy. Tavoitteet ovat valtiota sitovia.</p>

<p>Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014)</p>	<p>Lain tarkoituksena on edistää yhdenvertaisuutta ja ehkäistä syrjintää sekä tehostaa syrjinnän kohteeksi joutuneen oikeusturvaa (1 §). Laki velvoittaa työnantajan arvioimaan yhdenvertaisuuden toteutumista työpaikalla ja työpaikan tarpeet huomioon ottaen kehittämään työoloja sekä niitä toimintatapoja, joita noudatetaan henkilöstöä valittaessa ja henkilöstöä koskevia ratkaisuja tehtäessä (7 §).</p>
<p>Perustuslaki (731/1999)</p>	<p>Perustuslain mukaan Suomen valtiosääntö turvaa ihmisarvon loukkaamattomuuden ja yksilön vapauden ja oikeudet sekä edistää oikeudenmukaisuutta yhteiskunnassa. Perustuslain 22 §:n mukaan julkisen vallan on turvattava perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen.</p> <p>Perustuslakiin sisällytettiin vuonna 1995 tehdyn uudistuksen yhteydessä kaikki Suomea tuolloin velvoittaneet ihmisoikeussopimukset. Perustuslain tarjoama suojaa menee osin pidemmälle kuin kansainvälisten ihmisoikeussopimusten tarjoama suojaa.</p>
<p>Jätelaki (626/2011)</p>	<p>Lain 72 § asettaa roskaamiskiellon. Ympäristöön ei saa jättää jätettä, hylätä konetta, laitetta, ajoneuvoa, alusta tai muuta esinettä eikä päästää ainetta siten, että siitä voi aiheutua epäsiisteyttä, maiseman rumentumista, viihtyisyyden vähentymistä, ihmisen tai eläimen loukkaantumisen vaaraa tai muuta niihin rinnastettavaa vaaraa tai haittaa.</p>
<p>Valtioneuvoston asetus metsien kestävästä hoidosta ja käytöstä (1308/2013)</p>	<p>Alueelliseen metsäohjelmaan on sisällytettävä:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kuvaus metsien, metsätalouden ja puunkäytön tilasta sekä niiden kehittämistarpeista ja -tavoitteista; 2) kuvaus metsien biologisesta monimuotoisuudesta ottaen huomioon metsälain velvoitteet sekä luonnonsuojelulain (1096/1996) nojalla muodostetut suojelualueet ja rajoitetun metsätalouskäytön piirissä olevat alueet; 3) tavoitteet kestävä metsätalouden rahoitusta koskevassa lainsäädännössä tarkoitetulle toiminnalle; 4) kuvaus metsätalouteen ja metsiin perustuvista elinkeinoista, niiden työllisyysvaikutuksista sekä niiden kehittämistarpeista ja -mahdollisuuksista; 5) arvio ohjelman toteutumisen taloudellisista ja ympäristövaikutuksista sekä muista vaikutuksista. <p>Metsäkeskuksen on oltava ohjelmaa laatiessaan yhteistyössä alueen keskeisten metsätalouden toimijoiden, maakuntien liittojen, ympäristönsuojeluviranomaisten ja muiden ohjelman laatimisen kannalta tarpeellisten tahojen sekä saamelaisten kotiseutualueella saamelaiskäräjien kanssa. Metsähallituksen on osallistuttava ohjelman laatimiseen hallinnassaan olevien maiden osalta (17 §).</p>
<p>Laki metsänhoitoyhdistyksistä (534/1998)</p>	<p>Metsänhoitoyhdistys on metsänomistajien yhteisö, jonka tarkoituksena on edistää jäsentensä harjoittaman metsätalouden kannattavuutta ja heidän metsätaloudelleen asettamiensa muiden tavoitteiden toteutumista, edistää taloudellisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävä metsien hoitoa ja käyttöä sekä valvoa</p>

	<p>jäsentensä etua. Metsänhoitoyhdistyksen tehtävänä on tarjota jäsenilleen metsän omistamiseen ja metsätalouden harjoittamiseen liittyviä palveluja (1 §).</p>
<p>Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista (1397/2016)</p>	<p>Lain tavoitteena on tehostaa julkisten varojen käyttöä, edistää laadukkaiden, innovatiivisten ja kestävien hankintojen tekemistä sekä turvata yritysten ja muiden yhteisöjen tasapuoliset mahdollisuudet tarjota tavaroita, palveluja ja rakennusurakoita julkisten hankintojen tarjouskilpailuissa.</p> <p>Hankintayksiköiden on pyrittävä järjestämään hankintatoimintansa siten, että hankintoja voidaan toteuttaa mahdollisimman taloudellisesti, laadukkaasti ja suunnitelmallisesti olemassa olevat kilpailuolosuhteet hyväksi käyttäen ja ympäristö- ja sosiaaliset näkökohdat huomioon ottaen (2 §).</p>
<p>Kestävän metsätalouden määräaikainen rahoituslaki (34/2015)</p>	<p>Lain tarkoituksena on edistää taloudellisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävää metsän hoitoa ja käyttöä. Tässä laissa tarkoitettujen tukien tarkoituksena on lisätä metsien kasvua, pitää yllä metsätalouden tieverkkoa, turvata metsien biologista monimuotoisuutta ja edistää metsien sopeutumista ilmastonmuutokseen (1 §).</p> <p>Lain perusteella tukea voidaan myöntää yksityisille metsänomistajille taimikon ja nuoren metsän hoitoon, metsän terveyslannoitukseen, suometsän hoitoon, metsätien tekemiseen ja perusparannukseen, ympäristötukisopimuksiin ja luonnonhoitohankkeisiin.</p>
<p>Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986)</p>	<p>Lain tarkoituksena on estää sukupuoleen perustuva syrjintä ja edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa sekä tässä tarkoituksessa parantaa naisten asemaa erityisesti työelämässä. Lain tarkoituksena on myös estää sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuva syrjintä (1 §). Laki edellyttää, että jokaisen työnantajan tulee työelämässä edistää sukupuolten tasa-arvoa tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti (6 §).</p>

* Laki Metsähallituksesta, laki saamelaiskäräjistä, kolttalaki sekä kriteerit 31–32 ottavat huomioon ILO 169:n vaatimuksia.